

Ingrado Magazine

SEPTEMBER 2018

35

*Jongeren in
kwetsbare positie
maken groene start*

35 JAAR INGRADO

'Van nuttig boemeltje
tot gestroomlijnde TGV'

JURIDISCH

Als hulp stagneert

ONDERZOEK

Verzuimregistratie primair
onderwijs

VOORWOORD

Een nieuw schooljaar, een nieuw magazine. Weer boordevol verhalen die laten zien waar we mee bezig zijn en waarom we doen wat we doen. Verhalen die de ontwikkeling van Ingrado schetsen, zoals het interview met de twee oud-bestuursleden. Verhalen die laten zien hoe ons werk zich verbreedt zoals In de regio... waarin Klaas Gerber vertelt over de ontwikkeling van RMC in Amersfoort. Verhalen over jongeren die alle steun kunnen gebruiken om hun plek op de arbeidsmarkt te vinden. Zoals de jongeren die deelnemen aan GroenStart in Noord-Holland Noord. Een mooi voorbeeld van de meerwaarde van samenwerking en van gezamenlijke verantwoordelijkheid. In dit verband kan ik het niet laten mijn verbazing uit te spreken over de plannen om de subsidie Praktijkleren af te schaffen. Een subsidie waar werkgevers binnen GroenStart nu juist gebruik van maken om de jongeren de begeleiding te kunnen bieden die zij nodig hebben. Laten we samen juist nu het belang van Praktijkleren breed onder de aandacht brengen.

'We durven elkaar en ons zelf de vraag te stellen wat er nodig is om jongeren binnenboord te houden'

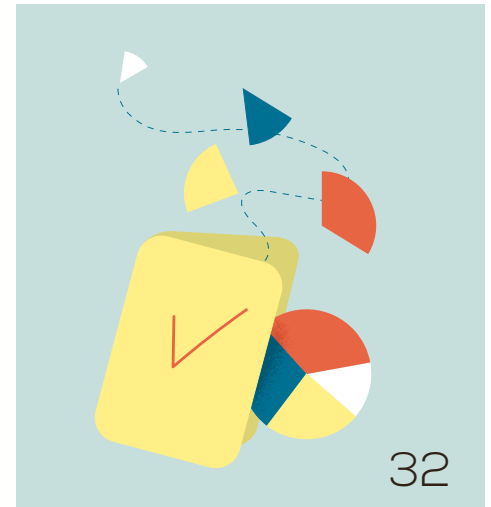
Het artikel over het onderzoek naar de verzuimregistratie in het primair onderwijs laat mooi zien dat veranderende tijden leiden tot veranderende praktijk die misschien op haar beurt wel weer aanleiding is tot verandering in de regelgeving. Laten we het gesprek daarover aangaan.

Wat mij betreft getuigen alle verhalen in dit nummer van de inzet om jongeren te ondersteunen in hun ontwikkeling, om hen te laten groeien en te stimuleren om onderwijs te (blijven) volgen. We durven elkaar en onszelf de vraag te stellen wat er nodig is om dat waar te maken en jongeren binnenboord te houden.

Ik wens jullie veel leesplezier!

Carry Roozmond
directeur-bestuurder

INHOUD

Veel jongeren gaan zonder diploma aan het werk. Zonde, meende de gemeente Haarlem. En dus helpt het Leerplein via EVC jongeren alsnog aan een startkwalificatie.

32

Oud-bestuursleden over 35 jaar Ingrado
'Van nuttig boemeltje tot gestroomlijnde TGV'

Oud-bestuursleden van Ingrado, Hans Velthoen en Ton van der Hulst, over de tweeledige missie van Ingrado: beschermen van het recht op onderwijs en bevorderen dat jongeren van dat recht gebruik (kunnen) maken.

Ingrado Magazine sprak met beiden over een beroepsgroep die zichzelf professionaliseerde.

22

4

28

30

13 Ondersteunen waar mogelijk en maatregelen indien noodzakelijk
In Veldhoven gaan alle Romakinderen naar school

16 Forward helpt uitvallers naar school of werk

18 Betere studiekeuze met Roem&Poen

21 Rechten & plichten

25 Nieuwe Formatierichtlijn RMC

26 In de regio 'Met elkaar vertellen we één verhaal'

30 10 vragen aan...
Paul Blokhuis, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

32 Zonder diploma aan het werk?
Via EVC alsnog een startkwalificatie

38 Kort

Jongeren in kwetsbare positie maken groene start

In Noord-Holland Noord sloegen onderwijs, gemeenten en bedrijfsleven de handen ineen. Samen leiden zij jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt op voor een baan in het groen of de agrarische sector. Jongeren die zijn vastgelopen op school, die thuiszitten of afkomstig zijn uit het praktijkonderwijs of vso. Het eerste jaar zit erop.

4

Onderzoek verzuimregistratie primair onderwijs 'Tijd voor een goed gesprek'

Om een beeld te krijgen van hoe basisscholen omgaan met verzuim, voerde KBA Nijmegen in opdracht van Ingrado een onderzoek uit. Het onderzoek richtte zich op de vraag hoe consequent basisscholen verzuim melden, hoe ze omgaan met het verlenen van verlof en hoe met ziekteverzuim. Wat blijkt? Scholen maken eigen afwegingen. Naar eer en geweten, zo lijkt.

28

Als hulp stagneert

Juridisch traject als uiterst redmiddel
Iedereen is van mening dat leerlingen die zorgwekkend schoolverzuim laten zien, in de eerste plaats hulp moeten krijgen. Dat is ook de inzet van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Maar er is een eind aan dat traject. Als hulp bijvoorbeeld niet op gang komt of stagneert. Hoe trek je dan de zaak vlot? De rechterlijke macht kan bijdragen aan een oplossing.

10

Jongeren in kwetsbare positie maken groene start

TEKST VOLANTHE VAN DER REE FOTO'S ERNEST SELLEGER

Doen wat nodig is, niet afwachten, maar kansen grijpen. Dat is in een notendop de aanpak van Greenport GroenStart. Er komt een groep jongeren in een kwetsbare positie richting de arbeidsmarkt en werkgevers in de agrarische en groensector zijn naarstig op zoek naar nieuw personeel.

A photograph of three young women standing in front of a blue tractor in a field. The woman on the left is wearing a black t-shirt and black pants with a red stripe. The woman in the middle is wearing a beige long-sleeved shirt and black pants. The woman on the right is wearing a red t-shirt under a dark jacket and blue jeans. They are all smiling and looking towards the camera. The background shows green trees and a clear sky.

‘Door de route naar een baan zorgvuldig te begeleiden wordt de kans op een duurzame arbeidsplaats veel groter’

1 + 1 = 2 dachten Greenport Noord-Holland Noord, Clusius College, AB Vakwerk, Herenbos Personeelsdienst en Zorgboerderij De Noorderhoeve. Ze sloegen de handen ineen en samen leiden zij nu jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt op voor een baan in het groen of de agrarische sector. Jongeren die zijn vastgelopen op school, die thuiszitten of afkomstig zijn uit het praktijkonderwijs of vso. Het eerste jaar zit erop.

Clusius is aanbieder van groene vmbo- en mbo-opleidingen, Greenport Noord-Holland Noord (NHN) verbindt bedrijfsleven, overheden, onderwijs en kennisinstellingen in het groen, AB Vakwerk en Herenbos zijn uitzend- en arbeidsbemiddelingsbureaus in de groene en agrarische sector en Zorgboerderij De Noorderhoeve biedt stageplaatsen aan. De opleiding is maatwerk en de groepen zijn klein. Aan het einde van het opleidingstraject hebben studenten een mbo-diploma op Entreeniveau of niveau 2 en krijgen zij begeleiding naar werk via Herenbos Personeelsdienst of AB Vakwerk.

Eerste jaar

Jessica Doorson is ondersteuningscoördinator en docent Entree/GroenStart bij het Clusius College. Zij begeleidde de studenten dit eerste jaar op de Clusius-locatie in Hoorn. ‘GroenStart is een brede opleiding in de groene en agrarische sector’, legt zij uit. ‘Onze studenten komen terecht bij hoveniers, in de akkerbouw of bollenteelt, in het groenonderhoud of in de veehouderij.’

Martijn Grosman is ontwikkelaar en projectleider van Greenport GroenStart. Hij is in dienst van het Clusius College en altijd op zoek naar innovatieve projecten. ‘Binnen GroenStart maken we de jongeren leerfit, arbeidsfit en diplomafit’, zegt hij. ‘Leerfit zegt iets over de loonwaarde van de deelnemers. Als je kunt leren, kun je meedraaien in een bedrijf en een inkomen verdienen. Arbeidsfit ben je als je op tijd komt, afspraken nakomt, kortom de werknemersvaardigheden beheerst. Diplomafit zegt iets over de marktwaarde van een student en daarmee over zijn salaris. Deze drie elementen kun je alleen in samenhang ontwikkelen als je samenwerkt met gemeenten en werkgevers. Het onderwijs biedt onderwijs en begeleiding, gemeenten leveren de kandidaten en de werkgevers, hier vertegenwoordigd door de uitzendorganisaties, nemen de arbeidstoeleiding voor hun rekening. Inclusief het regelen van de loonkostensubsidies, etc. Daar zijn wij als onderwijs helemaal niet goed in.’

'Binnen GroenStart maken we de jongeren leerfit, arbeidsfit en diplomafit'

'De samenwerking met beide uitzendorganisaties is heel goed', zegt Doorson. 'Ik vertel wat voor type studenten ik heb en zij zoeken er dan een werkplek bij. De intake doen we samen. We zien elkaar elke twee weken.'

Solide basis

Het doel voor de vier jaar, waarvan er nu dus één voorbij is, is om op drie locaties (Hoorn, Schagen en Schoorl) van GroenStart driehonderd trajecten te begeleiden en 240 jongeren aan een baan te helpen. Om dat te realiseren werkt Grosman ook nauw samen met de 18 gemeentes en met de RMC-regio West-Friesland waar Marieke Weima RMC-coördinator is. Grosman: 'Interessante ontwikkelingen probeer ik om te buigen naar projecten. Dat zijn altijd multidisciplinaire projecten waarin sprake is van samenwerking tussen de private en publieke sector.' Weima vult aan: 'We gaan niet zitten afwachten, maar doen het gewoon. In dit geval kregen wij als RMC een nieuwe doelgroep onder onze hoede; de jongeren in een kwetsbare positie, uit onder meer vso en praktijkonderwijs. Ook voor hen gaan we sinds een paar jaar op zoek naar een passende plek in het onderwijs of op de arbeidsmarkt. Het regulier mbo is vaak niet geschikt voor deze jongeren. Om hen succesvol te begeleiden naar de arbeidsmarkt zijn er trajecten zoals GroenStart nodig. De samenwerking tussen alle betrokkenen maakt dit project zo sterk. Binnen Greenport NHN zijn 5000 agrarische bedrijven, 18 gemeenten, de provincie en het mbo en hbo vertegenwoordigd. Koppel dat aan de uitzendbranche en je hebt een solide basis.'

Problematischer noemt Weima het om jongeren te enthousiasmeren voor een baan in het groen. 'Ik ga echt niet met een oranje hesje aan staan schoffelen', horen haar collega's van het Jongerenloket veel jongeren zeggen. 'Het komt er dus op aan het juiste beeld te schetsen en de agrarische en groensector aantrekkelijk te maken, want werken in het groen is echt veel meer dan bollen pellen en schoffelen. We organiseren daarom onder meer voorlichting voor onze RMC-trajectbegeleiders. We hopen dat zij zelf enthousiast worden en dat vervolgens overdragen op de jongeren.'

Bemiddeling naar werk

Dat enthousiasme is in elk geval aanwezig bij de bemiddelaars van AB Vakwerk en Herenbos die de werkgevers in het project GroenStart vertegenwoordigen. 'Onze klanten, de werkgevers in de agrarische sector, hebben werk zat voor deze doelgroep', zegt Karin Tuinstra van AB Vakwerk. 'Het is alleen vaak een probleem om de jongeren te vinden. Daarom is dit traject zo mooi. Zodra een jongere bij ons wordt aangemeld gaan we in gesprek om te bekijken of we een match kunnen maken met een van onze vacatures. De ervaring leert dat als deze jongeren een kans krijgen, bedrijven een werknemer voor het leven hebben.'

Yvonne Haisma is werkzaam bij Herenbos en vanaf de start betrokken bij GroenStart. Ze ziet veel mensen die hun hele leven afhankelijk blijven van uitzendbanen en gunt eigenlijk iedereen een vast contract bij een werkgever. GroenStart maakt die kans aanzienlijk groter, zegt zij. 'Deze jongeren slagen er niet in zelfstandig aan werk te komen. Daarvoor is hun ondersteuningsbehoefte te groot. Door nu de route naar een baan zorgvuldig te begeleiden wordt de kans op een duurzame arbeidsplaats veel groter.'

'De groensector vergrijst', zegt Haisma, 'en er zal altijd werk blijven voor praktisch geschoold personeel. De behoefte aan instroom van jongeren neemt dus toe. Als een jongere gemotiveerd en geschikt is, kan hij met een voorschakeltraject aan de slag bij een werkgever. In de drie maanden dat dat voorschakelen gemiddeld duurt behoudt de jongere zijn uitkering. Vaak zijn die drie maanden nodig om arbeidsfit te worden en eventuele andere problemen op te lossen. Na die tijd komt de jongere op de loonlijst van Herenbos of AB Vakwerk. Ze gaan dan vier dagen per week aan het werk en één dag naar school. In dat eerste jaar is er veel aandacht voor werknemersvaardigheden. Denk aan op tijd komen, er verzorgd uitzien, wanneer meld je je ziek, etc. Het aanleren van dit soort vaardigheden gebeurt terloops, op de werkvloer. Afhankelijk van de werkgever doet deze dat zelf of hij laat dat over aan ons als uitzendorganisatie. Na een jaar volgt een evaluatie en beslist de werkgever of de jongere een contract krijgt. Veel kleine werkgevers kiezen voor een constructie via het uitzendbureau.'

Een traject als GroenStart is altijd maatwerk benadrukt Haisma. Ze noemt het voorbeeld van een jongen die via het Bureau Arbeidsparticipatie (BAP) van het vso stage liep bij een hovenier. 'Die stage werd omgezet in een baan met leer-werkovereenkomst. Hij startte bij GroenStart waar al snel bleek dat de algemene vakken Nederlands en rekenen te problematisch voor hem waren. Die vakken bleef hij dus volgen op het BAP en de praktijk volgde hij op het Clusius.'

Deze jongeren gaan voor een baan in het groen!

Ayla is 20 jaar en heeft het eerste jaar van GroenStart erop zitten. Na het vso wilde ze graag een diploma halen en zo kwam ze hier terecht. 'Het was een heel leuk jaar', zegt zij. 'Ik ben de enige die zowel de Nederlandse als de Latijnse namen van planten kent.'

Rafaël begon tegelijk met Ayla aan de opleiding, maar ontdekte dat op school zitten niets voor hem is. Dus koos hij voor een bbl-traject waarin hij leren en werken kan combineren. Eén dag per week gaat hij naar school en de andere vier dagen is hij aan het werk bij een hovenier. 'Dat gaat heel goed', zegt hij zelf. 'Ik krijg veel complimenten.' Rafaël had geen idee wat hij na het vso moest gaan doen. Hij werd afgewezen voor de Entree-opleiding omdat hij geen werkplek kon vinden. Via de gemeente kwam hij toen bij GroenStart terecht. 'Ik wist niks van werken in het groen, maar vind het echt leuk.'

Jessica Doorson: 'Rafaël kan heel hard werken. Hij neemt veel initiatief, ziet wat er moet gebeuren en kan goed praten. Hij krijgt dan ook veel complimenten van zijn werkgever. Doordat hij een wat moeizame start had en pas halverwege het jaar besloot de bbl-variant te gaan doen, doet hij wat langer over het traject. Hij volgt de zogenoemde slow-learningroute die hem uitstel geeft tot december. Dat geeft hem de tijd om de ontbrekende toetsen te doen en de praktijkuuren te maken die nodig zijn om gediplomeerd te worden.'

Rafaël heeft het afgelopen jaar veel geleerd, vertelt hij. 'Ik heb geleerd me neer te leggen bij de situatie. Ik baalde eerst verschrikkelijk dat ik niet eerder had besloten om bbl te gaan doen en te gaan werken. Nu heb ik dat geaccepteerd, dan doe ik er maar wat langer over. Verder heb ik geleerd feedback te ontvangen. Ik kon er eerst helemaal niet tegen als er iets tegen me gezegd werd. Nu wel, alhoewel het nog wel belangrijk is hoe iemand het zegt. En verder heb ik natuurlijk heel veel geleerd over werken in het groen. Ik heb laatst in m'n eentje een grote heg gesnoeid bij een bejaardentehuis.'

Noah is 19 jaar en is in het vierde jaar van vmbo-tl van school gegaan. Hij zat tien maanden thuis en deed niet veel. Via een schooldecaan kwam hij bij GroenStart terecht. Noah wil boswachter worden en hoopt dat hij hiermee een opstapje heeft. Kort geleden is hij begonnen met zijn stage bij Ranzijn, een groot tuincentrum. Ook Noah doet de slow-learningroute. 'Ik ben nog niet helemaal slim bezig', zegt hij zelf. Hij doelt hiermee op persoonlijke problematiek die presteren op school en werkplek soms in de weg staat.

'Het komt er op aan het juiste beeld te schetsen en de agrarische en groensector aantrekkelijk te maken'

Binnenkort gaat hij ook daarmee aan de slag. 'Noah kan alles', zegt Doorson. 'Hij is slim, leert makkelijk. Maar hij heeft problemen met onder meer op tijd komen en afspraken nakomen. We bouwen daarom zijn werktijden langzaam op.'

Noah is blij dat hij 'achter zijn broek wordt gezeten'. 'Zolang het maar op een positieve manier gebeurt. Als je boos tegen mij doet, werkt het echt niet. Dan ontplof ik.'

Om de vaart erin te houden, heeft Noah een contract met school moeten tekenen om de opleiding te kunnen afmaken. Daarin staat onder meer dat hij op tijd aanwezig moet zijn, dat hij zich tijdig moet afmelden en dat dat alleen mag met een goede reden, dat hij inzet moet tonen en een stageplaats moet vinden. Dat laatste is dus recent gelukt.

Studenten die het eerste jaar GroenStart met succes afsluiten, krijgen een niveau 1-diploma Plant of Groene Leefomgeving. Ze doen examen in hoveniersvakken, plantenkennis, Nederlands, rekenen en burgerschap. Voor studenten die verder willen in de richting 'dier' wordt de komende jaren meer uitdaging gezocht.

Na diplomering kunnen sommige studenten doorstromen naar een reguliere niveau-2 opleiding. Zoals Ayla; zij start in het nieuwe schooljaar met de opleiding Bloem & Design op een andere locatie van het Clusius. Ayla: 'Ik mocht een dag meedraaien en heb toen een corsage gemaakt. Dat ging heel goed, ze zeiden dat ik het net zo goed deed als iemand op niveau 3. In september ga ik starten. Ik ga dan werken bij de Intratuin en hoop daar snel richting de bloemen te kunnen.' Voor studenten met een zwaarder zorgprofiel, voor wie regulier niveau 2 niet haalbaar is, is de mogelijkheid gecreëerd om binnen GroenStart een niveau-2 diploma te halen. Dat traject start in september 2018.

De begeleiding van GroenStart houdt niet op na een jaar. Doorson: 'Rafaël bijvoorbeeld krijgt verlenging en in die extra tijd blijven we hem volgen. Als het niet goed gaat op een werkplek, komt hij weer bij ons in beeld. Voorheen was die mogelijkheid er niet. Een jongere die een negatief bindend studieadvies kreeg, was je kwijt.' Rafaël is blij met de kans die hij krijgt. 'Als het na die verlenging nog niet gelukt is, heb ik het zelf verkloot.'

*'Ik wist niks
van werken in het groen,
maar vind het
echt leuk'*

Financiering

GroenStart ontvangt subsidie uit het Regionaal Investeringsfonds mbo (RIF). Deze subsidie is bedoeld om de publiek-private samenwerking te stimuleren. Zie www.investeringsfondsmbo.nl

Werkgevers die een bbl-student van GroenStart aannemen, krijgen een RVO-subsidie van het ministerie van OCW. Met deze Subsidieregeling Praktijkleren stimuleert het ministerie werkgevers om praktijkleerplaatsen en werkpleerplaatsen aan te bieden. Dankzij de regeling kunnen leerlingen, deelnemers, studenten of werknemers die een beroepsopleiding volgen, zich beter voorbereiden op de arbeidsmarkt. Werkgevers beschikken hierdoor over beter opgeleid personeel. Zie www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidieregeling-praktijkleren.

De 18 gemeenten dragen ook bij aan Greenport GroenStart. Voor iedere kandidaat die start betaalt de gemeente 1500 euro en bij uitstroom naar werk voor minimaal 6 maanden betaalt de gemeente nogmaals 1500 euro.

Om meer projecten als GroenStart mogelijk te maken, is het belangrijk, benadrukken alle betrokkenen, om niet in hokjes te denken en budgetten samen te voegen. Yvonne Haisma van Herenbos: 'Ik hoop dat we toegroeien naar een situatie waarin het vanzelfsprekend is bij jongeren die van school komen te kijken naar wat ze kunnen en naar wat ze nodig hebben om zich verder te ontwikkelen. Daarvoor moeten budgetten gebundeld worden zodat dat we zorg en begeleiding kunnen inzetten als die nodig zijn. En het is belangrijk dat het onderwijs flexibeler wordt zodat kandidaten elk moment met hun opleiding kunnen starten.'

Als hulp stagneert

Juridisch traject als uiterst redmiddel

TEKST SUSAN DE BOER ILLUSTRATIE WELMOET DE GRAAF

Iedereen is van mening dat leerlingen die zorgwekkend schoolverzuim laten zien, in de eerste plaats hulp moeten krijgen. Dat is ook de inzet van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Maar er is een eind aan dat traject. Als hulp bijvoorbeeld niet op gang komt of stagneert. Hoe trek je dan de zaak vlot? De rechterlijke macht kan bijdragen aan een oplossing.

‘Soms kan het nuttig zijn een proces-verbaal op te maken bij zorgelijk verzuim’, zegt Eveline van de Kieft, senior secretaris jeugd en leerplicht bij het Openbaar Ministerie. ‘Sinds de invoering van de MAS is het aantal processen-verbaal teruggelopen met naar schatting twintig procent en dat kan betekenen dat er in het voortraject inderdaad meer vrijwillige hulpverlening op gang komt. Maar die vrijwillige hulpverlening is soms niet tijdig beschikbaar of niet effectief. Straf kan de dwang opleveren die nodig is om een jongere toekomstperspectief te bieden.’

Prioriteit

Van de Kieft is een van de sprekers op het seminar De leerplicht en het recht op onderwijs dat het Centre for Children's Rights Amsterdam (CCRA) in juni organiseerde. De bijeenkomst trok ongeveer 70 belangstellenden, onder wie leerplichtambtenaren, onderwijsbeleidsmedewerkers, advocaten en andere juristen. Een belangrijk vraagstuk tijdens het seminar is de aanpak van zorgwekkend verzuim. Van de Kieft legt het publiek een casus voor: ‘Een meisje van 14 verzuimt stelselmatig. De school onderneemt zelf actie en meldt het bij leerplicht. Het buurtteam wordt erbij betrokken. Het gaat een tijdje goed, maar dan neemt het verzuim weer toe. Met de ouders is moeilijk contact te krijgen. De betrokken leerplichtambtenaar vraagt een participierend consult aan bij de GI (Gecertificeerde Instellingen, instellingen die jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering uitvoeren, zoals Jeugdbescherming, red.). Er worden nieuwe afspraken gemaakt, maar het verzuim blijft en het buurtteam geeft aan dat de GI moeten doorpakken. Maar bij de GI zijn wachtlijsten en de zaak stagneert. Wat moet het Openbaar Ministerie nu doen?’ Een deelnemer aan het seminar vindt dat snel dagvaardingen nodig is. ‘Als het lang duurt, wordt het steeds erger.’ Van de Kieft: ‘De problematiek zit in dit geval bij het gezin. De hulpverlening is opgeschaald van “vrijwillig” naar drangkader om vervolgens mogelijk uit te komen bij dwangkader.’

De kinderombudsman van Amsterdam, die ook deelneemt aan het seminar, merkt op dat het belangrijk is om de verhouding tussen het kind, de school en de ouders te verbeteren. ‘Als de school het nodige heeft gedaan, kan een gesprek met een leerplichtambtenaar helpen. Maar het is de vraag of de onderliggende problematiek dan wordt aangepakt.’ Wel vindt ze dat de leer-

plichtambtenaar moet ingrijpen. Andere deelnemers adviseren om de onderwijsconsulent en/of het samenwerkingsverband in te schakelen. ‘In welk stadium betrek je welke organisatie, dat is inderdaad de vraag’, zegt Van de Kieft. ‘Deze casus vraagt om een aanpak in het civiele kader. Maar omdat in het drangkader stagnatie optrad, is er toch gekozen voor een strafrechtelijke route. Een zitting kan de zaak in beweging brengen en de rechter kan daarnaast beslissen de zaak uit te breiden naar de civiele route.’ Van de Kieft voegt eraan toe dat het per gemeente verschilt hoe de lijnen lopen en hoe de inkoop is geregeld. ‘Daarbij gaat het om vragen als hoe de GI de gelden besteden en of onderzoeken in drangkader bij de GI of bij Veilig Thuis liggen.’

‘Een zitting kan de zaak in beweging brengen’

Leerplichtzitting

Sinds de invoering van de MAS is rechtspraak het laatste redmiddel, zegt ook kinderrechter Toos Enkelaar. Ook zij houdt een presentatie tijdens het seminar van het CCRA. ‘De kantonrechter zal ter zitting altijd nagaan met welk type verzuim we te maken hebben, of er terecht vervolging is ingesteld en of er sprake is van verwijtbaarheid. Maar ook vragen we naar de acties die de school en de leerplichtambtenaar al hebben ingezet en naar de achterliggende problematiek. We bekijken welke bemoeienis er is geweest vanuit het schoolmaatschappelijk werk, de jeugdbescherming en de GGZ. Op grond van de visie die is neergelegd in de MAS, is het de bedoeling dat er wordt geïnvesteerd in hulpverlening in het voortraject en dat er pas als laatste middel, dus als niks helpt, een strafrechtelijke aanpak volgt.’

Het doel van de zitting is uiteraard dat het kind weer naar school gaat, zegt Enkelaar. ‘Voorheen was de insteek van de kantonrechters op een leerplichtzitting om een kind net zo lang te laten terugkomen tot hij of zij weer naar school ging. Zaken werden daartoe soms lang aangehouden.’ Na invoering van de MAS was de verwachting dat een zaak minder vaak hoeft te worden uitgesteld, omdat er in het voortraject al van alles is geprobeerd. Enkelaar ziet echter dat er meestal nog steeds meerdere zittingen nodig zijn om ervoor te zorgen dat het kind naar school gaat. ‘Of we een zaak aanhouden of afdoen hangt ook samen met wat er al allemaal is gedaan en ingezet in het voortraject. Dat wegen we altijd mee bij het besluit. Vaak leidt “aanhouden” er inderdaad toe dat het schoolverzuim stopt. Het is ook nogal wat, zo’n zitting. Een kind raakt ervan onder de indruk. Maar soms zal een strafoplegging, eventueel voor-

'Of we een zaak aanhouden of afdoen hangt ook samen met wat er al allemaal is gedaan en ingezet in het voortraject'

waardelijk, evenveel of juist meer opleveren. Met het OM bespreken we dan dat in die zaken "afdoen" het meest voor de hand ligt.'

Ieder kind is anders en de beslissing "aanhouden" of "afdoen" is altijd maatwerk. Het opleggen van de maatregel Toezicht en Begeleiding jeugdreclassering, bijvoorbeeld als voorwaarde bij het aanhouden van een strafzitting, pakt volgens Enkelaar vaak goed uit, zeker als het niet te lang duurt voor de maatregel wordt opgelegd. 'Soms duurt het drie jaar vanaf de overtreding voor een zaak wordt aangeleverd. Dat is echt te lang.' Ook pleit Enkelaar ervoor leerplechtzaken door de kinderrechter te laten behandelen, en niet door de kantonrechter. 'Kinderrechters hebben een beter overzicht over het veld en hebben meer zicht op de mogelijkheden om direct in te grijpen, bijvoorbeeld met ondertoezichtstelling.'

Verwijtbaar verzuim

Het is wel de vraag of je het strafrecht kúnt gebruiken als de hulp niet op gang komt, vindt Karin Amptmeijer, consulent leerplecht bij het Regionaal Bureau Leerplecht Holland Rijnland. 'Voor strafrechtelijke trajecten is verwijtbaarheid nodig. Als mensen meewerken, maar moeten wachten, kan je hen als leerplechtambtenaar niet naar de rechter sturen. Als het stagneert bij de hulpverlenende instellingen, moet je bij de gemeente aan de bel trekken en het op die manier forceren. Als iedereen hulp wil, dan moet je dat probleem oplossen en geen strafrecht toepassen.' Aan de andere kant ziet Amptmeijer ook dat de zaak zelden zwart-wit ligt. 'Is er sprake van verwijtbaarheid, onnodig schoolverzuim, of is er echt alleen een wachtlijstprobleem? Vaak is het ook een combinatie en in dat geval kun je via leerplecht de hulp wel op gang helpen. Als wij een proces-verbaal opmaken, dan doen we dat omdat we verwijtbaarheid zien. Bijvoorbeeld in het geval dat ouders en kind ontkennen dat er een probleem is, het verzuim aanhoudt en wij wel een probleem vermoeden. Dan moet de school iets doen, maar als er geen informatie is over het gezin, kunnen we geen zorgmelding doen.

Als leerplechtambtenaar kunnen we in zo'n geval een proces-verbaal opmaken. Dan komt er een schoolverzuimonderzoek. Als de Raad adviseert tot jeugdreclassering, kan dat ook al voor de zitting worden aangeboden. Dan krijg je Toezicht en Begeleiding in vrijwillig kader en gelukkig gaan veel ouders en jongeren daarmee akkoord. Het verzuim stopt dan ook. Dan is er ook al een heel traject ingezet, de vrijblijvendheid is weg, en mensen gaan dan toch meewerken. Als je goed gedrag laat zien, weegt dat vervolgens mee bij de zitting. Het komt wel ter zitting, want Toezicht en Begeleiding jeugdreclassering is op zich een gedwongen maatregel. Ik vind dat we onderscheid moeten maken tussen hulp en strafrecht, maar soms loopt het samen.'

Zelf slaat Amptmeijer ook wel eens een dubbel traject in als ze te maken heeft met weigerachtige ouders of leerlingen. Dan doet de school de zorgmelding en zelf maakt ze een proces-verbaal op. 'Dan geef je een grens aan, zowel aan de ouders als aan het kind. Bij de Raad voor de Kinderbescherming geef ik dan aan dat er ook een zorgmelding loopt en de Raad koppelt die meldingen vervolgens.' Bij echt moeilijke gevallen, ouders die geen grip hebben op de kinderen, en kinderen die verslaafd zijn aan gamen of drugs, kan ook een dubbele maatregel worden opgelegd. 'Dan krijg je naast jeugdreclassering ook een OTS, een onder-toezichtstelling, en dat geeft Jeugdbescherming meer tijd om zowel met de jongere als met de ouders aan de slag te gaan.'

Combi-aanpak

Amptmeijer ziet over het algemeen goede resultaten van de combi-aanpak van hulp aan het gezin en Toezicht en Begeleiding. 'Na ongeveer een jaar zijn de meeste jongeren terug in het schoolsysteem. Maar sommige kinderen zitten al zo diep in het verkeerde circuit, dat het lastig is ze op het rechte pad te krijgen.' Amptmeijer werkt nu aan een casus van twee tieners van wie de ouders er niet in slagen ze in het gareel te krijgen. 'Ze blowen, spijbelen, gaan samen op pad. Misschien speelt een opvoedprobleem, misschien iets anders, maar ernstig is het wel. In dit geval maak ik een proces-verbaal op, naast een zorgmelding bij Veilig Thuis door de school, zodat we duidelijk maken dat er grote zorgen zijn. Er is al van alles in gang gezet en dat heeft geen effect gehad op het verzuim. Dat is zorgelijk. Meestal zijn kinderen op die leeftijd wel onder de indruk van dit soort aandacht. De ouders willen wel hulp, die weten het ook niet meer. Deze jongens wachten nu op de zitting. Maar nogmaals, ik combineer een proces-verbaal altijd met het organiseren van hulp.'

Ondersteunen waar mogelijk en
maatregelen indien noodzakelijk

In Veldhoven gaan alle Romakinderen naar school

In de gemeente Veldhoven woont een grote groep Roma. Je kind naar school laten gaan, is voor veel Roma niet vanzelfsprekend. Hoe overtuig je ouders van nut en noodzaak van onderwijs en hoe ondersteun je ouders, kinderen en onderwijs? Ingrado Magazine sprak met leerplichtambtenaar Ed Huijbers over wat de gemeente Veldhoven heeft gedaan om de Romakinderen naar school te krijgen.

TEKST PETER ZUNNEBERG

In 1977 vestigde zich een groep Romagezinnen in Veldhoven. Sindsdien heeft de gemeente met toenemend succes geprobeerd de kinderen uit die gezinnen naar school te krijgen. Aanvankelijk leidden de Roma nog een trekkend bestaan, gingen kinderen soms een paar maanden naar school en waren ze ineens weer weg. In 2004 kwam er op initiatief van toenmalig burgemeester Cox verandering in die situatie. De door hem geïnitieerde integrale aanpak heeft effect, dat is de afgelopen jaren duidelijk geworden.

Sinds 2008 is Ed Huijbers als leerplichtambtenaar nauw betrokken bij het streven om de kinderen naar school te krijgen. 'Daarvoor is wel wat nodig geweest', vertelt hij. 'Het volgen van onderwijs is voor Roma geen vanzelfsprekendheid, het maakt geen deel uit van hun cultuur.' Voordat Huijbers zich intensief met de Romagezinnen ging bezighouden, was het vooral welzijnsorganisatie Stimulans die zich het lot van de Romakinderen aantrok en hen als het ware bij de hand nam en hen naar school bracht. 'Zij hebben die kinderen geïntroduceerd in het onderwijs en toen zijn er ook aparte Roma-klasjes gevormd binnen het regulier onderwijs, dichtbij de locaties waar ze woonden. Vanaf 2004 bestaan die Romaklasjes niet meer en zijn de kinderen ondergebracht in de reguliere klassen.

'Vanaf dat moment heeft de gemeente gezorgd voor korte lijntjes met de scholen', zegt Huijbers. 'Bij schoolverzuim zitten we er meteen bovenop. Dat is iets wat we nu terugzien in de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS), maar hier speelt dat al veel langer. Die lijntjes zijn er uiteraard ook nu nog steeds. Zo zit er bijvoorbeeld een dag per week een leerplichtambtenaar op het Sondervick College waar veel Romakinderen naar toe gaan. Preventief aanpakken van schoolverzuim werkt veel beter dan reactief te moeten handelen.'

FOTO: PETER ZUNNEBERG

Vertrouwensband

Om ouders ervan te overtuigen dat onderwijs voor hun kinderen een goede zaak is, heeft Huijbers heel wat gesprekken moeten voeren. In dat proces heeft hij veel te danken aan een medewerker van welzijnsorganisatie Stimulans die een belangrijke rol heeft gespeeld als intermediair. 'Hij heeft ons bij de families geïntroduceerd. Door veel bij hen op een van de vier locaties te komen, leer je elkaar kennen en ontstaat er iets van een vertrouwensband en wordt het makkelijker schakelen. In de praktijk betekent dat transparant zijn, ondersteunen waar mogelijk en maatregelen nemen indien noodzakelijk.' Maar daarmee had Huijbers de kinderen nog niet in de klas. 'Ik heb echt van gezin tot gezin moeten praten. Uitleggen wat het belang van onderwijs is en wat dat voor voordelen heeft voor de toekomst van de kinderen.'

Zorgen dat de kinderen naar school gaan is één ding, zorgen dat de scholen daarvoor open staan is een ander. 'Zij kregen te maken met leerlingen waarvan een groot deel een onderwijsachterstand had. Bovendien waren de scholen veelal onbekend met de Romacultuur. Om die reden hebben wij ze vooraf enigszins bekend gemaakt met de Romacultuur.' Een heel concreet voorbeeld is bij overlijdensgevallen. Bij een Nederlandse familie krijgen kinderen of kleinkinderen in ieder geval vrij voor de begrafenis. Maar Roma-families komen van heinde en verre naar het huis van de overledene en ook bijvoorbeeld neefjes en nichtjes hebben hun plek in het hele rouwproces en blijven dan thuis van school.'

'Ik heb echt van gezin tot gezin moeten praten. Uitleggen wat het belang van onderwijs is'

Aanpak van problemen

De transitie jeugdzorg in 2015 heeft in het hele proces ook een positieve rol gespeeld. De gemeente Veldhoven heeft hierdoor een aantal generalisten en specialisten in dienst kunnen nemen. 'Hun inbreng is heel goed geweest in de ondersteuning van onder meer de Romagezinnen. Daardoor kwamen ook steeds meer mensen van de gemeente zelf op de locaties en was de rol van Stimulans, zoals we die voorheen gewend waren, minder noodzakelijk.'

Wat ook scheelt, is dat er steeds minder taalbarrières zijn. 'Veel Roma spreken thuis nog altijd Romanesh. Veel ouders kunnen niet lezen of schrijven en spreken soms gebrekkig Nederlands. In het contact met hen zien we nu regelmatig dat kinderen, die op school Nederlands leren, hun ouders ondersteunen in gesprekken, bij het lezen van brieven en bij het maken van afspraken. Wij

Onderwijs aan Romakinderen anno 1979. Eind jaren '70 werden op verschillende plekken (zoals hier in Asten) tijdelijke scholen voor Romakinderen ingericht. Hier kregen kinderen van verschillende leeftijden les terwijl de families wachtten op een verblijfsvergunning.

FOTO: HOLLANDE HOOGTE/BERT VERHOEFF

vinden het belangrijk dat je mét Roma praat en niet óver hen. De Roma hebben door onze aanpak steeds meer hun eigen plekje in de Veldhovense samenleving. Met behoud van hun eigen identiteit. We zien ook dat ze steeds makkelijker de weg naar de gemeente weten te vinden. Voor de toekomst zou het mooi zijn als de Roma zelf de rol van intermediair zouden vervullen.'

Doorstroming

Sinds Veldhoven het beleid rond Roma en leerplicht intensief heeft aangepakt, is de schoolgang van Romakinderen geheel genormaliseerd. 'Vanaf 2004 gaat elk kind zodra het de leerplichtige leeftijd van vijf jaar bereikt naar school. Maar zeker in die beginjaren zijn er wel problemen geweest met oudere leerplichtige kinderen. Wat doe je met een tien- of veertienjarige die nog nooit naar school is geweest? Dat is zoveel mogelijk met maatwerk opgelost. En de eerste vijfjarigen van toen, zijn inmiddels als achttienjarigen van school gekomen.'

In de praktijk ziet Huijbers dat het verzuim onder Roma niet opvallend hoger is dan onder de totale Veldhovense schoolgaande jeugd. 'Van de 81 leerplichtige Romakinderen gaat het overgrote deel gewoon met groot plezier naar school.' Huijbers ziet wel een ander punt van zorg: de doorstroming naar het mbo. 'Op de basisscholen hebben de Romakinderen inmiddels hun plek wel gevonden. Ook de doorstroming naar het voortgezet onderwijs verloopt probleemloos. Op het Sondervick College zitten de kinderen allemaal op het vmbo of in het praktijkonderwijs. Geen van de kinderen heeft ooit havo of vwo gehaald en dat hoeft van ons als gemeente ook geen streven te zijn. Maar nog niemand van deze groep beschikt over een startkwalificatie. En de doorstroming naar het mbo is nog niet vanzelfsprekend. Sowieso zien we dat meisjes vaak al op relatief jonge leeftijd trouwen. Maar een ander probleem is het vinden van stageplaatsen voor de Roma die een beroepsopleiding. Vaak zien we bedrijven afhaken zodra ze wat meer weten over de achtergronden van een student.'

Acceptatie

Gianna Westalo [naam uit privacy-overwegingen fictief] is 21 jaar oud. Zij is een van de Roma die vanaf haar vierde naar school is gegaan. 'Ik heb eerst twee jaar op basisschool Op Dreef gezeten en daarna op de Heiacker. Papa of mama bracht ons altijd naar school. Ook als we eigenlijk te ziek waren om naar school te gaan. Ze vonden het heel belangrijk dat we naar school gingen en dat we de mogelijkheid kregen om iets van ons leven te maken.' Na de basisschool ging Gianna naar het Sondervick College, waar ze een vmbo-diploma haalde. Maar daarna ging het mis. 'Ik wilde heel erg graag een horeca-opleiding doen om uiteindelijk een eigen restaurant te kunnen beginnen. Maar telkens liep ik weer vast. Dat begon soms al als mensen mijn achternaam zagen. Af en toe is dat wel frustrerend. Mijn familie woont al meer dan veertig jaar in Nederland. Reizen doen we allang niet meer. Dan is het niet leuk om te merken dat we nog steeds niet worden geaccepteerd. Terwijl we toch allerlei dingen doen om ons aan te passen.' Onlangs heeft Gianna alsnog een horeca-opleiding afgerond, dit

keer ondersteund door de gemeente. 'Ik kan dat doen door de inspanningen van Ed Huijbers van leerplicht en een van zijn collega's van de gemeente. Mijn droom is nog steeds een eigen restaurant, waar ik aan gasten ons eten kan serveren.' Gianna's verhaal is zeker niet uniek en Huijbers herkent het verhaal van Gianna. 'Ik heb op die manier heel veel jonge Roma gezien die na de middelbare school geen mogelijkheden meer hebben gekregen.' Daarom zoekt hij samen met anderen in de gemeente naar uitbreiding van kansen voor jonge Roma. 'De wil om op een andere manier iets van hun leven te maken dan ze generaties lang gewend zijn geweest, is er zeker. Dan vind ik dat we ze die kans moeten bieden. Maar ook dat is maatwerk. Sommige ouders zijn voorstander van dergelijke veranderingen en kansen voor hun kinderen. Andere gezinnen hebben nog een meer traditionele inslag, waarbij ouders bang zijn voor de invloed van multimedia en van nieuwe contacten die hun kinderen op school en in de stad leggen.'

De aanpak van Huijbers en zijn collega's in Veldhoven is niet onopgemerkt gebleven. 'Afgelopen voorjaar ben ik door de Raad van Europa uitgenodigd om in Moldavië een presentatie te geven over onze aanpak en hoe wij dingen hebben georganiseerd rond Romakinderen en leerplicht. Daar is enthousiast op gereageerd. Ik zie dat als een mooie erkenning dat wij in Veldhoven met onze integrale aanpak goed bezig zijn. Graag wil ik dat nog verder verbeteren, zodat deze jonge Roma straks ook een startkwalificatie behalen.'

'Kinderen, die op school Nederlands leren, ondersteunen hun ouders in gesprekken, bij het lezen van brieven en bij het maken van afspraken'

Forward helpt uitvallers naar school of werk

TEKST SUSAN DE BOER

Een verkeerde studiekeuze is vaak reden voor uitval op het mbo. Tijdens de training Forward leren studenten zichzelf beter kennen en krijgen ze een goed beeld van hun beroepsmogelijkheden. Gemeenten kunnen de training inzetten om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.

‘Bijna zeventig procent van de jongeren die een Forward-training volgden, zit na twee jaar nog steeds op school. Dat is een mooi succes’, zegt Annemarie Struive, casemanager mbo en consultant leerplicht/voortijdig schoolverlaten bij Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) Holland Rijnland. Samen met een RBL-collega en een loopbaanadviseur van mboRijnland in Leiden organiseert zij de training Forward. Deze training is gericht op voortijdig schoolverlaters en mbo-studenten die aangeven dat hun opleiding niet aan de verwachtingen voldoet.

Zelfkennis

De training Forward duurt drie weken, twee dagdelen per week, en begeleidt jongeren naar een nieuwe opleiding of naar een werkplek met ontwikkelingsmogelijkheden. ‘Een belangrijk deel van de training is gericht op het opdoen van zelfkennis’, zegt Struive. ‘De deelnemers reflecteren op hun eigen waarden en normen en op doelen die zij willen bereiken en zij leren hun competenties op waarde schatten. Tijdens bedrijfsbezoeken en via gastlessen maken ze kennis met verschillende beroepen en krijgen ze informatie over onderwerpen als netwerken en zelfstandig ondernemen. We nodigen bijvoorbeeld iemand van Defensie uit en het UWV komt vertellen over kansen op de arbeidsmarkt. We stemmen dat ook zoveel mogelijk af met de deelnemers. Als iemand belangstelling heeft voor mediavormgeving, dan bellen we een bedrijf dat zich daarmee bezighoudt.’

‘Een succesfactor is de samenwerking tussen de organisaties’

Ook de groepsdynamiek speelt een rol. ‘De deelnemers hebben vaak het gevoel dat ze de enigen zijn die moeite hebben een richting te kiezen. De mbo-studenten en de schoolverlaters zitten in hetzelfde schuitje. Ze herkennen veel bij elkaar.’ Sinds de start van de training, drie jaar geleden, zijn negentig jongeren terug naar school of naar werk begeleid. ‘Een succesfactor is de samenwerking tussen de organisaties’, zegt Struive. ‘MboRijnland weet alles van de mbo-opleidingen, wij weten alles van mogelijke alternatieven en we hebben contacten buiten de school.’

Inspirerende workshop

Struive heeft twee keer tijdens een Ingrado-werkconferentie een workshop gegeven over Forward. Ankie van der Zon, Casemanager RMC jongerenzaken 18+ bij de gemeente Zaanstad, wil naar aanleiding van deze workshop in Zaanstad een soort-

FOTO: ANNEMARIE STRUIVE

gelijke training organiseren. 'Jongeren die bij ons bij het Jongerenloket komen, willen graag terug naar school. Maar het aanbod dat we hebben is nu te beperkt. Waar ze behoefte aan hebben is diepgang', zegt Van der Zon. 'De workshop vond ik zeer inspirerend. Een traject als Forward is er nog niet in deze gemeente. Regio College, het ROC in Zaanstad, organiseert een traject voor hun eigen studenten, maar wij hebben ook te maken met jongeren die in Zaanstad wonen en in Amsterdam een opleiding volgen. Met Regio College en met de andere netwerkpartners, zoals het Sociaal Wijkteam en het Straathoekwerk, gaan we onderzoeken hoe we kunnen samenwerken.' De groep voortijdig schoolverlaters bestaat uit verschillende typen jongeren, ziet Van der Zon. 'Wat ik vaak hoor, is dat ze niet weten wat ze willen en bang zijn om opnieuw een verkeerde keuze te maken. Mbo-studenten zijn ook nog zo jong als ze moeten kiezen voor een opleiding, het is logisch dat dat niet altijd in één keer goed uitpakt. Voor hen is deze training zeer geschikt.' Daarnaast zijn er de kwetsbare jongeren, die van de praktijkschool komen of van het vso, en jongeren die moeilijk bereikbaar zijn. 'Dat zie ik echt als een uitdaging, hoe we hen kunnen helpen' zegt Van der Zon. Ook wil zij de training preventief inzetten. 'Als je kunt voorkomen dat jongeren afhaken, is dat helemaal prachtig.' Als het aan Van der Zon ligt, start in november de eerste training in Zaanstad. 'Dan kunnen we de uitstroom van 1 oktober meteen iets aanbieden. Maar of dat lukt, hangt ervan af of we op tijd de train-de-trainer-training rondkrijgen. Ook moeten we nog met leidinggevenden om tafel.'

Eigen verhaal

Verkeerde keuzes maken, niet goed weten wat je wilt, Eline Bastiaans (20 jaar) weet er alles van. 'Ik had een jaar Hotelmanagement gedaan, daarna een jaar Evenementenorganisatie, en tot slot een jaar Schoonheidsspecialiste. Ik vond steeds niet wat ik zocht. Toen vertelde de loopbaanadviseur me over de Forward-training. Ze dacht dat het wel iets voor mij kon zijn.'

Deelname aan de training leverde Eline nieuwe inzichten op. 'Eerst hebben we onze persoonlijke kwaliteiten onderzocht. Daarna zijn we op bezoek gegaan bij bedrijven, zoals een hotel en een fitnessschool. Vervolgens moesten we een toekomstplan maken en opleidingen uitkiezen. Uiteindelijk ben ik uitgekomen bij de opleiding Pedagogisch Medewerker. Daar zou ik uit mezelf nooit zijn opgekomen, maar het past wel bij me. Ik heb uitgezocht hoe lang de opleiding duurt, en of je daarna naar het hbo kunt, en ik ga bij een kinderdagverblijf een dagje meelopen.' Eline heeft vooral veel gehad aan de bedrijfsbezoeken. 'Je weet dan beter wat een beroep inhoudt. Ik zou de training echt aanraden aan mbo-studenten die niet weten welke kant ze op willen. Het is ook fijn dat je steun krijgt van elkaar. Iedereen heeft een eigen verhaal.'

'Ik zou de training echt aanraden aan mbo-studenten die niet weten welke kant ze op willen'

Betere studiekeuze met Roem&Poen

TEKST SEP SCHAFFERS ILLUSTRATIE WELMOET DE GRAAF

Bij ROC West-Brabant spelen studenten de hoofdrol in de preventie van schooluitval. Ze begeleiden potentiële schoolverlaters bij hun zoektocht naar een opleiding die beter bij hen past. Hun aanpak heet Roem& Poen. Nadia Alj is de drijvende kracht achter deze voorziening die goede resultaten boekt. Wat is het succes van deze peer-to-peer methodiek?

Roem&Poen is oorspronkelijk ontwikkeld door studio Moio en ging al in 2011 in Leiden van start. Mbo-studenten van de opleiding Sociaal Maatschappelijke Dienstverlening werden ingezet om medestudenten te begeleiden die dreigden uit te vallen. Met behulp van gesprekken, een persoonlijk plan, stages en hulp van het bedrijfsleven kregen potentiële uitvallers opnieuw de kans een opleiding te kiezen die beter bij hen past (zie publicatie in Ingrado Magazine nr. 16, mei 2012). In 2013 nam de afdeling Leerplicht van de gemeente Bergen op Zoom dit initiatief over en ging ermee naar ROC West-Brabant.

Docent en loopbaanbegeleidster Nadia Alj van het Kellebeek College in Roosendaal pakte de handschoen op. Ze trok stagiaires aan van de mbo-opleiding Sociaal Werk, zette een trainingsprogramma op en ontwikkelde een eigen traject voor jongeren die dreigden af te haken. 'Mbo'ers die hun studie niet meer zien zitten, kloppen bij ons aan of komen via studieloopbaanbegeleiders, leerplichtambtenaren en andere kanalen binnen de gemeente bij ons terecht. Deze 'nieuwkenners' krijgen eerst een intakegesprek waarin we hun hobby's, interesses, kwaliteiten en dromen zo goed mogelijk in kaart brengen. We stellen dan vragen zoals: Wat kun je goed? Waar haal jij energie uit? Hoe komt het dat je een opleiding volgt die je niet leuk vindt? Op basis daarvan maken we een profielschets van de jongere en een begeleidingsplan. Daarin sluiten we zoveel mogelijk aan op hun leerbehoeften. Wat willen ze bijvoorbeeld onderzoeken? Met wie willen ze hierover praten? Gedurende acht weken begeleidt een stagiair(e) van Roem&Poen zo'n nieuwkenner. Ons uitgangspunt daarbij is heel nadrukkelijk dat we werken vanuit hun droom.'

'Wat kun je goed?
Waar haal jij energie uit?
Hoe komt het dat je een opleiding volgt die je niet leuk vindt?'

Reality check

Bas is mbo-student en loopt twee dagen per week stage bij Roem&Poen. Ook buiten zijn stage-uren is hij 24/7 beschikbaar via Whatsapp. 'Je moet goed bereikbaar en flexibel zijn. We begeleiden jongeren in dezelfde leeftijd als wijzelf en begrijpen daardoor vrij goed waar ze mee bezig zijn. Vaak begin ik over persoonlijke dingen zoals uitgaan en hobby's en dan praten we in een moeite door over studieproblemen en wat je daaraan zou kunnen doen.'

Bas voerde gesprekken met een mbo-2 student die worstelde met de keuze voor een vervolgopleiding. Zijn droom was een eigen slagerij te beginnen, maar vanwege zijn moslimachtergrond was de slagersvakschool uitgesloten. 'We hebben veel gepraat en hij heeft een reality check gedaan. Door mee te lopen met verschillende opleidingen kreeg hij een realistischer beeld van de mogelijkheden. Uiteindelijk koos hij voor de opleiding Verkoopsspecialist. Op deze manier kan hij stage lopen bij een keurslager en meer leren over het slagersvak. Hiermee komt hij het dichtst in de buurt van zijn droom.'

Motivatatieproblemen

De meeste jongeren die het acht-weken-stappenplan van Roem&Poen volgen, hebben motivatieproblemen. Volgens mbo-stagiaire Alyssa komt dat omdat ze bij de aanmelding een verkeerd beeld hebben van de gekozen opleiding. 'Scholen promoten hun opleidingen en willen zoveel mogelijk studenten binnenhalen. Maar de eerste indruk van een opleiding tijdens een open dag is toch vaak anders dan de werkelijkheid. Daarom organiseren wij meeloopdagen en oriënterende stages.' Alyssa begeleidde een studente die had gekozen voor de opleiding Pedagogisch Medewerker Kinderopvang. Ze was teleurgesteld dat verzorging zo'n groot deel van het werk uitmaakt en miste het contact met de kinderen. 'Ik vroeg haar wat ze als klein meisje wilde worden. Dat bleek politieagent te zijn. Maar daar geloofde ze niet in, want haar lichamelijke gezondheid en conditie waren niet goed genoeg. We zijn toen samen gaan kijken bij de politie. Ze kon meelopen en zo onderzoeken of deze droombaan aan haar verwachtingen voldeed. Ondertussen bleef ze wel naar school gaan, met een aangepast rooster. Want thuisblijven is geen optie.'

Behalve een verkeerd beeld van de opleiding komt het ook voor dat jongeren op een verkeerd niveau instromen; ze zijn dan bijvoorbeeld bij een niveau 2-opleiding geplaatst terwijl ze de capaciteiten voor niveau 3 hebben. Ook het ontbreken van studievoordigheden zoals plannen en organiseren kunnen de motivatie voor een opleiding in de weg zitten. Justin begeleidde zo'n jongen. 'Ik kreeg te maken met een ICT-student die moeilijk over zichzelf kon praten. Gelukkig hadden we een klik en ging het steeds beter. We bespraken wat we in het weekend hadden gedaan en al pratend kwam ik erachter dat hij geen keuzes kon maken en moeilijk kon samenwerken. Ik heb hem kunnen overtuigen naar de lessen te blijven gaan en naast ons traject gesprekken met een psycholoog te hebben.'

Netwerken

Als een student wordt gevraagd wat hij het liefst zou willen, dan is het antwoord vaak: rijk en beroemd. Zo is de naam Roem&Poen ontstaan, maar eigenlijk geldt dat ook voor Roem&Poen zelf. Behalve de krachtige methodiek is financiële steun en bekendheid onontbeerlijk. Vanaf het begin heeft Alj aan een stevig netwerk gebouwd. 'We komen op scholen in de regio en vertellen dan wie we zijn en wat we doen. Dat kunnen mbo-scholen zijn

FOTO: ROEM&POEN

maar ook vmbo- en vo-scholen. Daarnaast hebben we wekelijks overleg met alle colleges van ROC West-Brabant. Elke stagiair(e) bezoekt een college en heeft contact met de studieloopbaanbegeleiders en het zorgbureau. Tijdens zo'n bezoek bespreken ze hoe het gaat met de studenten die bij ons een traject volgen en nemen ze nieuwe aanmeldingen door.' Ook bedrijven en instellingen worden veelvuldig benaderd door Roem&Poen voor meeloopstages en oriënterende gesprekken. Een mbo-er wilde kinderarts worden en mocht een dagje meelopen in een ziekenhuis. Politie, tandartsenpraktijken, thuiszorg, theatergezelschappen en kinderopvang: allemaal hebben ze meegewerkt aan een betere studiekeuze voor mbo-studenten van ROC West-Brabant.

Toekomst

In het eerste jaar meldden zich 15 jongeren bij Roem&Poen aan, die werden geholpen door twee stagiaires. Vijf jaar later is dit aantal gestegen naar 65 jongeren die door zes stagiaires worden geholpen. Van deze groep hebben 58 jongeren het stappenplan met succes doorlopen, wat wil zeggen dat ze zonder uit te vallen een opleiding hebben gevonden die bij hen past.

Roem&Poen is na vijf jaar een geïntegreerde voorziening van ROC West-Brabant geworden. Het is een geaccrediteerde stageplaats voor mbo- en hbo-studenten, die intensief worden begeleid door Alj. De eerste drie jaar werd het project gemonitord door studio Moio in samenwerking met de Erasmus Universiteit. Alj is van mening dat de methodiek van Roem&Poen inmiddels goed is opgezet en uitgewerkt. 'Het is een preventieve voorziening die overgenomen zou kunnen worden door andere ROC's. We kijken ook buiten de grenzen van onze school en hebben contact gelegd met het Nationaal Project Rotterdam Zuid, dat leerachterstanden, werkeloosheid, criminaliteit en verpaupering van Rotterdamse wijken wil tegengaan. Mogelijk kunnen we met onze aanpak ook hieraan een bijdrage leveren.'

Het traject van Roem&Poen bestaat uit 8 stappen:

1

Intakegesprek

De nieuwkenner en zijn begeleider bespreken persoonlijke vragen en stellen de hulpvraag vast. Profielschets en begeleidingsplan worden gemaakt.

2

Vertrouwensband opbouwen

Tijdens gesprekken onderzoekt de begeleider wie de nieuwkenner is en wat zijn kwaliteiten, ambities en dromen zijn.

3

Contact netwerk

De begeleider brengt samen met de nieuwkenner zijn netwerk in kaart. Ouders, vrienden en mensen op school kunnen bijdragen aan zijn ontwikkeling.

4

Droombaan

De droombaan van de nieuwkenner wordt gelinkt aan een aantal beroepen. Welke beroepen zijn er en wat zijn de leuke en minder leuke kanten ervan?

5

Reality check

Met gesprekken, open dagen en meeloopdagen bij bedrijven ontdekt de nieuwkenner of de droombaan bij hem past.

6

Opleiding en scholen

Welke opleiding past bij de droombaan en bij welke scholen kun je die volgen?

7

Aanmelden opleiding

De nieuwkenner meldt zich aan.

8

Nazorg

De begeleider houdt contact en kijkt of de nieuwe opleiding goed aansluit.

Meer weten over Roem&Poen?

Neem dan contact op met Nadia Alj via n.alj@rocwb.nl.

RECHTEN & PLICHTEN

Carolien de Bruin, juridisch adviseur van Ingrado, informeert u over actuele juridische zaken. Hebt u ook een vraag? Gebruik het vragenformulier op www.ingrado.nl en u krijgt per mail of telefoon antwoord.

TEKST CAROLIEN DE BRUIN

Artikel 5 onder a

Ouders van kinderen die om psychische of lichamelijke redenen niet in staat zijn onderwijs te volgen, kunnen een beroep doen op artikel 5 onder a uit de Leerplichtwet. Een onafhankelijk arts, aangesteld door het College van BenW, verklaart dat een kind niet geschikt is om ingeschreven te worden op een onderwijsinstelling. Daarmee ontstaat van rechtswege een vrijstelling tot inschrijving bij een onderwijsinstelling.

In de praktijk doen ouders om zeer uiteenlopende redenen (van meervoudig gehandicapt, hoogsensitief, autistisch tot hoogbegaafd) een beroep op dit wetsartikel. De ouders stellen dat hun kind niet geschikt is om onderwijs te volgen in de reguliere setting, terwijl de school vaak aangeeft nog mogelijkheden te zien. Zo kan de situatie ontstaan dat ouders, school en arts een andere mening hebben, terwijl iedereen ervan overtuigd is dat er onderwijs georganiseerd kan worden.

Nu zijn er plannen om in de wet op te nemen dat de onafhankelijk arts verplicht is in overleg te gaan met het samenwerkingsverband. De arts en de toelatingscommissie van het samenwerkingsverband bekijken dan samen welke mogelijkheden er zijn om een kind alsnog onderwijs te laten volgen. In meerdere regio's is dit al praktijk en daar blijkt het naar ieders tevredenheid te werken. Ouders voelen zich gehoord en vaak wordt een passende oplossing gevonden. En aangezien het overleg met instemming van alle partijen wordt gevoerd, zijn er geen problemen met de AVG. Gegevens van de leerling kunnen gedeeld worden.

Wetsvoorstel versterking regionale samenwerking voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie

Dit wetsvoorstel is inmiddels vastgesteld door de Eerste Kamer en zal op 1 januari 2019 van kracht worden. Het beoogt de huidige onderwijswetgeving aan te passen zodat de regionale aanpak van voortijdig schoolverlaten structureel wordt geborgd en verbreed naar jongeren voor wie het halen van een startkwalificatie (tijdelijk) niet haalbaar is. De wet telt zeven hoofdpunten, waaronder de verplichting bestuurlijk vast te leggen dat er overleg plaatsvindt tussen gemeente en scholen. Deze partijen stellen een gezamenlijk plan van aanpak op om voortijdig schoolverlaten terug te dringen. Dit plan heeft betrekking op alle jongeren van 12 tot 23 jaar, een veel bredere groep dus dan tot nu toe in beeld is.

Voor RMC betekent de wet dat zij de beschikking krijgt over de gegevensbestanden van jongeren in een kwetsbare positie waardoor onder meer de uitstroomprofielen zichtbaar zijn. Voor jongeren die niet meer op een vo-school staan ingeschreven, gedurende het schooljaar 18 jaar worden en naar het vavo willen, ontstaat de mogelijkheid om zich daar zelfstandig aan te melden, zonder dat een leverende vo-school nodig is.

Het mbo krijgt de verplichting minimaal één keer per jaar aan te sluiten bij het overleg tussen de samenwerkingsverbanden vo en de gemeente. Tijdens dit overleg wordt het mbo geïnformeerd over de manier waarop de ondersteuningsstructuur is georganiseerd. Doel is de ondersteuning in het mbo daarop te laten aansluiten.

Oud-bestuursleden over 35 jaar Ingrado

'Van nuttig boemeltje tot gestroomlijnde TGV'

TEKST RONALD BUITELAAR

De een kreeg met de papelepel ingegeven dat onderwijs zeer belangrijk is. De ander voelde zich na de kweekschool meer aangetrokken tot de hulpverlening. Oud-bestuursleden van Ingrado, Hans Velthoen en Ton van der Hulst, dekken daarmee de tweeledige missie van Ingrado: beschermen van het recht op onderwijs en bevorderen dat jongeren van dat recht gebruik (kunnen) maken. Ingrado Magazine sprak met beiden over een beroepsgroep die zichzelf professionaliseerde.

TON VANDER HULST

Ton van der Hulst woont tegenwoordig in Hilversum, maar zijn wortels liggen in Amsterdam. Hij gaat er naar de kweekschool en volgt een hbo-opleiding maatschappelijk werk: 'De jeugdhulpverlening lag mij meer dan het onderwijs.' Na zijn opleiding solliciteert hij op een vacature voor leerplechtambtenaar bij de gemeente Amsterdam: 'Ik had geen idee wat het inhield, maar de functie-eisen sloten mooi aan bij mijn opleiding. Ik werd de derde leerplechtambtenaar van Amsterdam. Bij mijn vertrek, zes jaar later, waren we

‘De vereniging werd het klankbord waar veel leerplichtambtenaren behoefte aan hadden’

met z'n zessen. Terugkijkend bestempelt Van der Hulst die periode als ‘licht anarchistisch’. In de zomervakantie was ieder van ons een week aanwezig om de lopende zaken af te handelen. De rest was vijf weken vrij. In zijn Amsterdamse tijd ontkiemt zijn visie op schoolverzuim en de aanpak ervan: ‘Schoolverzuim is een signaal dat er iets met een kind aan de hand is. Dat kan in het kind zelf zitten, aan school liggen of aan het milieu waarin het kind opgroeit. Ik heb me altijd tot taak gesteld om dát te onderzoeken en te kijken of ik er zelf iets aan kon doen of dat ik andere instanties moest inschakelen.’

Vis wordt op zee gevangen

Als Van der Hulst in 1978 in het weekblad *Intermediair* een vacature tegenkomt voor hoofd leerplichtzaken in Arnhem besluit hij ‘uit louter nieuwsgierigheid’ te solliciteren. ‘In Amsterdam hadden we allemaal ons eigen koninkrijk en geen leidinggevende dus ik was benieuwd wat er van een hoofd leerplichtzaken in het veel kleinere Arnhem verwacht werd. Daar wordt hem duidelijk dat de gemeente Arnhem serieus werk wil maken van de aanpak van schoolverzuim omdat de scholen klaagden dat er te weinig aan gedaan werd. Geheel in lijn met zijn eerdere aanpak werkt Van der Hulst met zijn team aan de doorontwikkeling van een eigen werkwijze: ‘Vis wordt op zee gevangen dus wij moesten naar de scholen toe. Dat is de vindplaats. Daar moet je zijn om problemen in kaart te brengen en waar mogelijk aan preventie te werken.’

Geagiteerde stemming

Zijn in Arnhem ontwikkelde aanpak krijgt later landelijk navolging. Eind jaren zeventig is daar echter nog geen sprake van. Leerplichtambtenaren moeten allemaal het eigen

wiel uitvinden en hebben slechts spaarzaam overleg met collega's in het land. Daar komt verandering in als minister Jos van Kemenade (OCW) in 1981 aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) vraagt om antwoorden op een lange lijst van Kamervragen over leerplichtzaken. Van der Hulst: ‘Daar werd een aantal leerplichtambtenaren voor benaderd. Tijdens het gesprek bij de VNG met de ambtenaren van het ministerie ontstond irritatie bij mij en een aantal andere leerplichtambtenaren. We kregen het gevoel dat we tegen elkaar uitgespeeld werden om de aanwezige knelpunten te bagatelliseren.’ De geagiteerde stemming leidt in het najaar van 1982 tot een, door de VNG gefaciliteerde, bijeenkomst in de Groenordhallen in Leiden. ‘s Morgens zijn er sprekers van onder meer het Openbaar Ministerie en de onderwijspraktijk. ‘s Middags kunnen de leerplichtambtenaren hun eigen punt maken. Van der Hulst: ‘Ik was de laatste spreker en stelde voor om een vereniging op te richten. Ik zag aankomen dat het hele beleid rond leerplicht een top-down kwestie zou worden. Ik vond dat er in samenspraak met leerplichtambtenaren beleid gemaakt moest worden. Wij waren immers mensen van de praktijk.’

Professionaliseren en sterker

Op 28 april 1983 volgt de officiële oprichting van de Landelijke Vereniging van Leerplichtambtenaren in het Sonsbeekpaviljoen in Arnhem. Aanwezig zijn 116 leden uit 101 gemeenten. Van der Hulst wordt bij die gelegenheid tot voorzitter gekozen. Hij kan zich nog goed het gevoel van dat moment voor de geest halen: ‘De vereniging werd het klankbord waar veel leerplichtambtenaren behoefte aan hadden.’

Een externe prikkel zorgt dat de professionalisering van leerplichtambtenaren verder op gang komt. Van der Hulst: ‘Toenmalig staatssecretaris Jacques Wallage zette ons aan het denken met zijn vraag waarom we eigenlijk een Leerplichtwet hadden als er nog zoveel leerlingen buiten de boot vielen. De vereniging pakt de handschoen op en heeft een flinke stem in de herziening van de wet. Gemeenten krijgen een belangrijke rol en voor de vereniging is het een stimulans om het beroep van leerplichtambtenaar professioneler en sterker te maken. Van der Hulst moet in dat verband denken aan een memo van een van de bestuursleden: ‘Hij vergeleek de vereniging met een trein waarvan de bestemming vlak na de oprichting nog niet helder was. Wel vroeg hij ons na te denken over de vraag hoe de vereniging zich moest ontwikkelen. Tot een nuttig boemeltje, een effectieve stoptrein of een efficiënte intercity? Als ik zie wat we na 35 jaar bereikt hebben denk ik dat we nog een stap verder zijn gekomen. Ingrado is inmiddels een gestroomlijnde TGV en dat stemt gelukkig.’

HANS VELTHOEN

De roots en eerste ambtelijke stappen van Hans Velthoen liggen in Rotterdam. Als kind hoort hij al hoe belangrijk onderwijs was en daarom wilde hij het liefst iets op dat vlak doen. Maar leerplichtambtenaar worden zat er in de Maasstad niet in aangezien zijn vader hoofd van de gemeentelijke onderwijsafdeling was. Zijn ambtelijke bemoeienis met leerplicht begint in 1972 daarom elders, in Papendrecht: 'Ik was vooral belast met de uitvoering van de Kleuteronderwijswet. Leerplicht deed ik erbij. Dat was op dat moment een ondergeschoven kindje.'

Velthoen is naar eigen zeggen eigenwijs en besluit de leerplichtportefeuille eens heel anders aan te pakken dan tot op dat moment gebruikelijk is: 'Ik stuurde de leerlingentaarten niet op naar de scholen, maar bracht ze persoonlijk langs. Zo konden we kennismaken en elkaar leren kennen.' Na drie jaar speelt heimwee naar Rotterdam op en maakt Velthoen een uitstapje naar het Havenbedrijf. Weer drie jaar later maakt een vriend hem attent op een vacature in Spijkenisse, een voormalig dorp dat als groeikern een spectaculaire bevolkingsgroei doormaakt. Ook Velthoen gaat er met zijn gezin wonen. Zijn werkzaamheden zijn vergelijkbaar met die in Papendrecht en ook in Spijkenisse geeft hij op eigen wijze invulling aan het leerplichtonderdeel.

Professionalisering

Als hij bestuurlijk actief wordt bij de in 1983 opgerichte Vereniging voor Leerplichtambtenaren maken zijn ambtelijke werkzaamheden steeds vaker plaats voor het werk dat hij verricht voor de vereniging. Velthoen krijgt die ruimte omdat zijn leidinggevende het belang inziet van een sterke vereniging voor leerplichtambtenaren en het wel prettig vindt dat een van zijn ambtenaren de weg weet in Den Haag. Velthoen: 'Het geld dat gemeenten van de rijksoverheid voor leerplicht kregen was niet geormerkt. Elke gemeente bepaalde daarom zelf hoeveel geld en formatie ze eraan wilde besteden. Er waren ook geen functie- of opleidings-eisen voor leerplichtambtenaren. In feite gaf iedereen zijn eigen invulling aan het leerplichtdossier.'

Velthoen herinnert zich dat leerplicht in veel gevallen iets was wat een ambtenaar 'erbij' deed: 'Ik weet van een collega die tevens beheerder van de plaatselijke begraafplaats was en van een ander die in het seizoen toezicht hield in het openluchtzwembad.' Met de oprichting van de vereniging komt daar langzaam verandering in. Het onderwerp

'Met Ingrado hebben we een vereniging die de belangen van zowel de leden als de jongeren optimaal kan behartigen'

leerplicht komt steviger op de beleidsagenda's en de vereniging ontwikkelt zich tot een door bestuurders, politici en media veel geraadpleegd platform. Velthoen: 'We werden voor mediaoptredens gevraagd, overlegden met bewindspersonen en het ministerie en gingen aan de slag met onze eigen professionalisering. We ontwikkelden in het kader van een Europees spijbelproject een film over de aanpak van spijbelen in de rechtszaal en een CD over het begeleidingstraject bij spijbelen, maar ook een formulierenboek met standaardformulieren en een vakopleiding voor leerplichtambtenaren. Aanvankelijk verzorgden we die scholing als bestuursleden zelf. Later hebben we dat in handen gegeven van de Bestuursacademie.'

Elkaar versterken

Zijn toenemende betrokkenheid bij de vereniging leidt ertoe dat Velthoen al snel gevraagd wordt om eerst 2de en later 1ste penningmeester te worden. Weer later volgt het voorzitterschap. Als bestuurslid maakt hij de forse herziening van de Leerplichtwet mee waarbij onder meer een ambtsinstructie voor leerplichtambtenaren en de verplichting van een jaarverslag in de wet wordt opgenomen. De komst van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten zorgt dat Velthoen zich oriënteert op samenwerking met het werkverband van RMC-coördinatoren: 'Ik zag dat er overlap was tussen ons werk en dat van de RMC-coördinatoren en was van mening dat we elkaar konden versterken.' Veel leden van de Vereniging voor Leerplichtambtenaren bekijken de komst van de RMC's echter met argusogen. Velthoen: 'Er was behoorlijk wat weerstand onder de leden. Men vreesde dat onze toko zou worden overgenomen.' Toch is een samengaan onvermijdelijk en zo fuseren in 2007 het Landelijk Werkverband Voortijdig Schoolverlaters (LWVSV) en de Landelijke Vereniging van Leerplichtambtenaren (LVLA) tot Ingrado. Velthoen: 'Nu, na 35 jaar, hebben we met Ingrado een vereniging die in staat is om bij actuele ontwikkelingen de belangen van zowel de leden als de jongeren optimaal te behartigen.'

Nieuwe Formatierichtlijn RMC

TEKST YOLANDE VAN DER REE

De taken voor RMC zijn flink uitgebreid sinds ook de monitoring van jongeren in een kwetsbare positie werd toegevoegd. Ingrado kreeg vanuit het werkveld de vraag wat deze uitbreiding betekent voor de Formatierichtlijn RMC. Reden voor Ingrado om met collega's in het land de behoeften en wensen in kaart te brengen.

De werkgroep die werd ingericht heeft de werkzaamheden van RMC in kaart gebracht. 'Een enorme exercitie', zegt Ellen de Wit, beleidsadviseur bij Ingrado. 'Met ondersteuning van een organisatieadviesbureau hebben we een 0-meting gedaan waarin we laten zien wat RMC op dit moment doet op drie niveaus: management, applicatiebeheer en uitvoering. Om dat in beeld te krijgen hebben de RMC-regio's een enquête ingevuld. De formatierichtlijn is dus ontwikkeld op basis van de taken die nu uitgevoerd worden. De richtlijn zal jaarlijks aangepast worden zodat toekomstige taken kunnen worden meegenomen. Dit betekent ook dat we jaarlijks de regio's gaan vragen om input te leveren. De richtlijn zal hierdoor scherper en zuiverder worden.'

Profielen

Bij de ontwikkeling van de formatierichtlijn bleek dat voor de uitvoering van RMC-taken drie type profielen te onderscheiden zijn. De profielen verschillen in focus en tijdsbesteding: profiel A: nadruk op contact bij uitval, profiel B: nadruk op begeleiding bij uitval en profiel C: nadruk op het voorkomen van verzuim. De inzet is vooral preventief. Vervolgens is gekeken wat het profiel betekent voor de formatie. 'Op basis van de uitkomst van de formatierichtlijn kan een regio het gesprek over de formatie voeren', zegt De Wit. 'Door in te loggen in het VSv-Kompas, kan iedereen de richtlijn van zijn eigen regio direct inzien. Het systeem vult de reeds beschikbare gegevens uit het Kompas in en laat zien wat dit betekent voor de formatie.'

Opvallend genoeg zitten vrijwel alle regio's goed met hun huidige formatie. Althans, gelet op de huidige taken. Als de formatie naast de ambitie wordt gelegd, zien we hier en daar een ander beeld. Zoals in de regio Rivierenland, de regio van

RMC-coördinator Sandra Huijnen: 'Onze ambitie kunnen we niet waarmaken binnen de huidige formatie', zegt zij. 'Cijfermatig weten we wie de jongeren in een kwetsbare positie zijn en we kunnen hen monitoren. We zouden echter graag een sluitende aanpak ontwikkelen voor deze nieuwe doelgroep, samen met partners. Maar daar komen we niet aan toe. Het is zonde dat er niet meer gebruik gemaakt wordt van onze data en deskundigheid.'

In gesprek

Sandra Huijnen was direct gemotiveerd toen ze werd benaderd om zitting te nemen in de werkgroep die de nieuwe formatierichtlijn ontwikkelde. 'Ik vind het altijd leuk mee te denken hoe we wat landelijk speelt kunnen vertalen naar de regio's. Eerder was ik actief binnen het landelijke project Verzuim 18+, We missen je.' Ondanks dat ze dicht bij het vuur zat, is ze verbaasd over de uitkomst voor haar regio. 'Wij komen uit op profiel B, wat betekent dat de nadruk ligt op begeleiding bij uitval. Terwijl ik toch echt van mening ben dat we heel preventief werken. Ik ga de uitkomsten van deze enquête presenteren aan het team. Dat zal de nodige discussie tot gevolg hebben. En dat is nu juist ook de bedoeling, de formatierichtlijn is bedoeld om met elkaar en met de wethouders in gesprek te gaan. We kunnen laten zien wat we nu doen en wat we zouden willen doen. En wat dat dan betekent voor de formatie. Het is aan het beleid om daar vervolgens keuzes in te maken.'

Meer informatie

www.ingrado.nl/kennisdossiers/verzuim18plus/visie_verzuim_18plus/algemeen/nieuwe_formatierichtlijn_voor_rmc

'Met elkaar vertellen we één verhaal'

Tot 2016 werd de RMC-functie in Amersfoort uitgevoerd door een extern bureau. En ondanks dat dat goed ging, besloten de regiogemeenten RMC weer binnen de eigen organisatie te plaatsen. Om de samenwerking op de terreinen onderwijs en werk & inkomen te bevorderen maakt RMC sindsdien deel uit van het team Arbeidsintegratie. Met die overstap is ook besloten om Leerplicht Amersfoort toe te voegen aan het team. Daarmee omvat het team Leerplicht/RMC/Jongerenloket, Werkgeversservicepunt/Leerwerkloket, Trajectbegeleiding re-integratie/Minimacoaches en Dagbesteding.

TEKST YOLANDE VAN DER REE

K

Klaas Gerber is teamcoördinator van het team Leerplicht/RMC/Jongerenloket, dat intern 'team Jong' wordt genoemd. 'De lijnen zijn kort', zegt hij. 'Medewerkers van de teams werken op dezelfde gang, lopen makkelijk bij elkaar binnen wat samenwerking bijna vanzelfsprekend maakt. Uiteraard hebben we daar wel in geïnvesteerd door medewerkers de ruimte te geven om elkaars werk te leren kennen. Daarnaast hebben we regelmatig brede teambijeenkomsten waarin we in kleine groepjes casussen bespreken en onderzoeken hoe we gebruik kunnen maken van elkaars kennis en kunde. In de loop van de afgelopen twee jaar is steeds duidelijker geworden wat we aan elkaar hebben en hoe we goed kunnen schakelen.'

Afstemming

Het team van Gerber bestaat uit achttien mensen onder wie een medewerker die zich bezighoudt met oud-vsv'ers en jongeren in een kwetsbare positie. Daarnaast kan hij een beroep doen op twee beleidsadviseurs: een van de afdeling Onderwijs en een van Werk & Inkomen. Wekelijks vindt er met hen afstemming plaats. Ook de lijnen richting de regiogemeenten zijn daarmee korter geworden aangezien de beleidsadviseurs deelnemen aan regionale overleggen.

'De organisatievorm maakt dat we echt het verschil kunnen maken rondom kwetsbare jongeren', zegt Gerber. 'Leerplicht-ambtenaren waren natuurlijk al gekoppeld aan de pro- en vso-scholen; zij weten welke jongeren de school gaan verlaten. Zij kunnen direct andere onderdelen van het team inschakelen. Het Jongerenloket ondersteunt bij de invulling van de zoektermijn die verplicht is voor jongeren die bij de gemeente aankloppen voor ondersteuning. RMC pakt de jongeren op die terug willen en kunnen naar school. Vanuit de Participatiewet is de gemeente ook verantwoordelijk voor jongeren die het vso en het praktijkonderwijs verlaten. Ook zij komen in beeld bij de trajectbegeleiders die gekoppeld zijn aan de scholen. Met deze brede aanpak maken we het net zo sluitend mogelijk en streven we ernaar om geen jongere buitenboord te laten vallen. Voor deze groep jongeren maken we ook de verbinding met het Werkgeversservicepunt (WSP) omdat zij de contacten hebben met de werkgevers en er vaak iets extra's nodig is in de bemiddeling.'

Effectief

'De combinatie leerplicht, RMC, re-integratie, WSP en dagbesteding binnen één team is zeer effectief voor de kwetsbare doelgroepen. De voordelen van deze samenwerking zijn dat we korte lijnen hebben, jongeren goed over kunnen dragen waardoor zij niet uit beeld raken. Geen jongere buitenboord, dat is waar we het uiteindelijk voor doen.'

'Recent kwam bij de gemeente via het VSV-programma ook de groep jongeren in beeld die de school verlaat met een diploma mbo-Entree of niveau-2. Scholen geven aan dat een deel van deze jongeren kwetsbaar is en niet op eigen kracht haar plek op de arbeidsmarkt kan vinden. Ook voor deze groep wordt nu het Jongerenloket ingezet. Zonder de huidige samenwerkingsvorm was dat veel minder snel of misschien wel niet gedaan.'

Grote geheel

Ook voor de medewerkers heeft de huidige organisatievorm alleen maar voordelen, zegt Gerber. 'Zij hebben een beter beeld van het grote geheel waardoor ze zien waar zij kunnen aansluiten, wat ze kunnen toevoegen of wat zij aan een ander kunnen overlaten. Leerplicht ziet dat de begeleiding niet ophoudt bij 18 jaar. Zij kunnen nu zorgen voor een warme overdracht naar RMC, re-integratie, Jongerenloket of dagbesteding. Een ander groot voordeel is dat niet alle kennis aanwezig hoeft te zijn in ons relatief kleine team. Medewerkers kunnen hun collega's uit een ander team betrekken bij hun casussen. En bij kennismaking en samenwerking met partners binnen welzijn of zorg hoeft er niet drie keer een verhaal verteld te worden. Met elkaar vertellen we één verhaal.'

Soms kan dat tot razendsnelle actie leiden, vertelt Gerber.

'We benaderen de oud-vsv'ers die thuiszitten zonder inkomen met een brief waarin we hen vragen een afspraak te maken met RMC als ze weer naar school willen of met het Jongerenloket als ze aan het werk willen. Een van deze jongeren kwam vervolgens op gesprek bij RMC waar al snel bleek dat hij liever aan het werk ging. De RMC-trajectbegeleider heeft er direct een collega van het Jongerenloket bijgehaald die een match zag met een openstaande vacature. Toen kwam ook het WSP in beeld en werd de werkgever benaderd. De jongere kon de volgende dag al op gesprek en heeft nu een baan. Zo mooi gaat het natuurlijk lang niet altijd. Een deel van deze oud-vsv'ers reageert niet op de brief van de gemeente. Zij worden vervolgens benaderd door het Jongerenwerk. Jongerenwerkers gaan letterlijk langs bij de jongeren en vragen of ze weer mee willen doen. Ook dat levert mooie resultaten op in de samenwerking. Wat dat betreft zijn we nog maar net begonnen. We kunnen de komende jaren met deze basis goed verder bouwen.'

Onderzoek verzuimregistratie primair onderwijs

'Tijd voor een goed gesprek'

TEKST YOLANTHE VAN DER REE FOTO HENK BOUDEWIJS

Vanuit de gedachte dat schoolverzuim een signaal kan zijn van achterliggende problematiek en dat tijdig ingrijpen escalatie kan voorkomen, is ook de verzuimregistratie in het primair onderwijs actueel. Niet voor niets zijn sinds april 2017 alle basisscholen in Nederland aangesloten op het Verzuimregister van DUO.

Om een beeld te krijgen van hoe basisscholen omgaan met verzuim, voerden Ton Eimers en collega's van KBA Nijmegen in opdracht van Ingrado een onderzoek uit. Het onderzoek richtte zich op de vraag hoe consequent basisscholen verzuim melden, hoe ze omgaan met het verlenen van verlof en hoe met ziekteverzuim. Wat blijkt? Scholen maken eigen afwegingen. Naar eer en geweten, zo lijkt.

Discrepantie

'Dit onderzoek laat iets bijzonders zien', zegt Eimers. 'We zien dat het melden van ongeoorloofd verzuim bij de gemeente lang niet altijd vanzelfsprekend is en dat schooldirecteuren de regels voor het verlenen van verlof soms ruim uitleggen. Dat betekent echter niet dat het per se slecht geregeld is in het primair onderwijs. De uitkomsten geven aanleiding te bekijken of verlof verlenen en aanvragen beoordelen anno 2018 wellicht opnieuw tegen het licht gehouden moeten worden.'

Een enquête onder 600 scholen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs wijst uit dat er een discrepantie is tussen wet- en regelgeving en de praktijk in het primair

onderwijs. Opvallend is dat alle respondenten hier zeer open over zijn. Eimers: 'Veel verzuim wordt niet gemeld, er wordt relatief vaak onterecht verlof verleend en ziekteverzuim is nog niet goed zichtbaar. Dit kan verschillende oorzaken hebben: nalatigheid, onbekendheid met de wet- en regelgeving, druk van ouders, gebrek aan controle of een gebrekkige samenwerking met de gemeente. Op deze factoren kan de overheid invloed uitoefenen. Voorlichting kan helpen en de inspectie kan vanuit haar toezichhoudende opdracht hulp bieden of druk uitoefenen op de scholen.'

'Dat moet zeker gebeuren', zegt Eimers, 'maar bovenstaande factoren kunnen niet de grote omvang van het niet-melden verklaren. Er is ook iets anders aan de hand. Schoolleiders nemen blijkbaar de vrijheid om hun eigen afweging te maken.' Uit het onderzoeksrapport: 'Schoolleiders geven aan dat het verlenen van verlof maatwerk betreft. Voor bepaalde leerlingen maken schoolleiders eerder een uitzondering, bijvoorbeeld vanwege gezondheidsproblemen of problemen in de thuissituatie.'

'Schoolleiders geven aan dat het verlenen van verlof maatwerk betreft'

Afweging

Tijdens een bijeenkomst voor managers en coördinatoren op de Werkconferentie van Ingrado in april jl. werd dit fenomeen tegen het licht gehouden. Eimers: ‘Daar hoorde ik twee geluiden. Enerzijds de mensen die van mening zijn dat basisschooldirecteuren zelf in staat zijn te beoordelen of verzuim gemeld en verlof verleend moet worden. Zij kennen hun leerlingen en de gezinnen waarin zij opgroeien en kunnen op basis daarvan een afweging maken. Anderzijds hoorde ik geluiden van de meer precieze collega’s die de uitkomsten van het onderzoek ernstig en aanleiding voor actie vinden.’

Voor beide stellingen is iets te zeggen en het is niet aan de orde hier nu een keuze in te maken, zegt Eimers. ‘Wat dit onderzoek laat zien is dat de tijd rijp is voor een discussie. We kunnen naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek nieuwe vragen stellen. Moet de praktijk worden aangepast aan de wet- en regelgeving of de wet- en regelgeving aan de praktijk? Welke ruimte geven we scholen en ouders in de huidige moderne tijd met een arbeidsmarkt die steeds meer flexibiliteit vraagt van werknemers. Welk effect heeft dit op het onderwijs? Moet dat mee veranderen en ook flexibeler worden?’

Kennis

Om te beginnen zullen we, volgens Eimers, meer te weten moeten komen over hoe schooldirecteuren hun afweging maken. Zijn er redenen om aan te nemen dat zij de goede keuzes maken? Binnen gemeentes moet de discussie gevoerd worden over de vraag hoe er, gezien het wettelijk kader, wordt omgegaan met de praktijk op basisscholen. Welke afspraken maken leerplicht en scholen hierover?

Eimers: ‘De tijd dat alles gevangen kan worden in normen, regels en criteria lijkt voorbij. Wat vooral nodig is, is kennis over mogelijke achterliggende problematiek. Wat zien we als achter (ziekte)verzuim andere problemen schuilgaan? En hoe handelen scholen dan? Bij wie kunnen ze terecht? En hoeveel ruimte krijgen zij hier eigen afwegingen in te maken? Om dit gesprek te kunnen voeren, is het verstandig te investeren in openheid en transparantie in plaats van in strak beleid en controle.’

Reactie Ingrado

Ingrado is blij met de openheid van de scholen die aan dit onderzoek meewerkten. Carry Roozmond: ‘Ik sluit me aan bij een uitspraak van Reinier van Zutphen, de Nationale ombudsman: “De ruimte in de regels is veel groter dan door de uitvoerders wordt ervaren”. Ik denk dat we met de uitkomsten van dit onderzoek het gesprek aan kunnen gaan over wetgeving en praktijk. Over hoe we omgaan met verlof en hoe we het recht op ontwikkeling het best dienen. Dat gesprek zullen we voeren met het ministerie, met scholen, met besturen, met de PO Raad en met onze leden. We kunnen het ergens over hebben; de tijd is er rijp voor.’

10 VRAGEN AAN

Paul Blokhuis

**Staatssecretaris
van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport**

U

U heeft het thema maatschappelijke diensttijd in uw portefeuille. Wat zou de maatschappelijke diensttijd kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van jongeren?

'Met de maatschappelijke diensttijd willen we alle jongeren de mogelijkheid bieden om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Het moet voor jongeren een leerzame en unieke periode zijn. Een ervaring waarbij ze in aanraking komen met leeftijdgenoten en ouderen die ze anders niet zouden ontmoeten. Tegelijkertijd leveren ze een waardevolle bijdrage aan de samenleving.'

Hoe ziet u de relatie tussen de maatschappelijke diensttijd en onderwijs? Hoe kunnen ze elkaar versterken?

'Leren doe je niet alleen op school. Leren in de praktijk en dit goed verbinden met wat je op school leert kan onderwijs waardevoller maken. Met de maatschappelijke diensttijd kunnen scholen bijvoorbeeld aandacht besteden aan persoonlijke vorming. Door buiten de school iets voor een ander te betekenen en andere mensen te leren kennen, leer je ook meer over jezelf; wat je wilt, leuk en belangrijk vindt en welke talenten je hebt.'

Welke projecten zijn geselecteerd voor de eerste ronde van experimenten?

'Er zijn nu 37 projecten geselecteerd voor een subsidie op basis van een selectie door ZonMw én een panel van jongeren. De projecten lopen enorm uiteen qua aanpak en onderwerp. Zo laten sommige projecten jongeren vrij om zelf mooie initiatieven te bedenken en onder begeleiding te realiseren. En andere bieden een vast programma, waarbij jongeren een project volgen bij bijvoorbeeld een evenementenorganisatie, een sportvereniging of een verzorgingshuis.'

Wat zijn de voorwaarden om een project te kunnen indienen?

'Organisaties met een goed idee en ervaring in het organiseren van maatschappelijke activiteiten en projecten met jongeren kunnen zich aanmelden. En begeleiding speelt een rol: kunnen de organisaties de jongeren bij alle fasen van het project betrekken en begeleiden?'

Wanneer is de maatschappelijke diensttijd geslaagd?

'Uit het experiment waar we nu mee starten moet een concreet plan voor maatschappelijke diensttijd komen, waar jongeren zich echt in kunnen vinden. Het is hun tijd, dus logisch dat zij voor een groot deel bepalen hoe het eruit gaat zien. De maatschappelijke diensttijd is voor mij geslaagd wanneer jongeren blij en enthousiast worden van het concept om hun talenten te ontwikkelen en zich voor anderen in te zetten.'

‘Met de maatschappelijke dienstdtijd willen we alle jongeren de mogelijkheid bieden om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen’

Onze lezers komen regelmatig jongeren tegen die geen vaste woon- of verblijfplaats hebben. Hoe helpen we deze zwerfjongeren aan zekerheid, huisvesting, werk en/of opleiding en inkomen?

‘Alle jongeren verdienen een goede start in het leven. Dat begint bij de basis: een dak boven je hoofd, een opleiding en een inkomen. In de Meerjarenagenda Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen is vastgesteld welke zaken onze aandacht nodig hebben en hoe betrokken partijen daarbij nog beter kunnen samenwerken. Denk aan het aanpakken van schulden, het bevorderen van participatie en het regelen van geschikte woonruimte. In onze welvarende samenleving moeten we hierover niet langer praten, maar het gewoon doen. Ik ga ook in gesprek met gemeenten, hulpverleners en niet te vergeten de jongeren zelf om dit handen en voeten te geven.’

Een verslaving kan het schoolgaan belemmeren, denk aan gamen, gokken en drugs. Ziet u een rol voor onze lezers, leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders, om hier actief op te reageren?

‘Zeker! Het is erg belangrijk dat er gehandeld wordt wanneer zij vermoeden dat er verslaving in het spel is. Door hulpverlening in te schakelen en ook contact met school te onderhouden. Met toestemming van de leerling uiteraard, in het belang van de privacy. Voorop staat dat de jongere kan blijven meedoen en de opleiding kan afronden.’

Wat vindt u de meerwaarde van een brancheorganisatie als Ingrado?

‘Het is belangrijk dat er mensen zijn die zich ervoor inzetten dat jongeren in alle omstandigheden hun opleiding

met succes kunnen volgen en afronden. Ingrado levert mijns inziens een grote bijdrage door op lokaal niveau ondersteuning te bieden aan bijvoorbeeld leerplichtambtenaren die zich bezighouden met jongeren die dreigen af te haken. Het is ook goed dat er een landelijk aanspreekpunt is voor allerlei organisaties die op dit terrein actief zijn.’

Heeft u een thema in uw dossier dat u bij onze lezers onder de aandacht wil brengen?

‘Ik hou me bezig met preventie; het voorkomen van ziekte door gezonde leefstijlkeuzes. Ik ben bezig met een akkoord op de onderwerpen roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht. Een van de doelen is een toekomst waarin geen enkele jongere meer rookt. Als wij hiermee kunnen voorkomen dat jongeren klachten krijgen of ziek worden en daarmee schoolverzuim kunnen voorkomen, hoop ik daarmee het belangrijke werk van de leden van Ingrado te ondersteunen.’

Welke vraag stelden we niet en zou u graag beantwoorden?

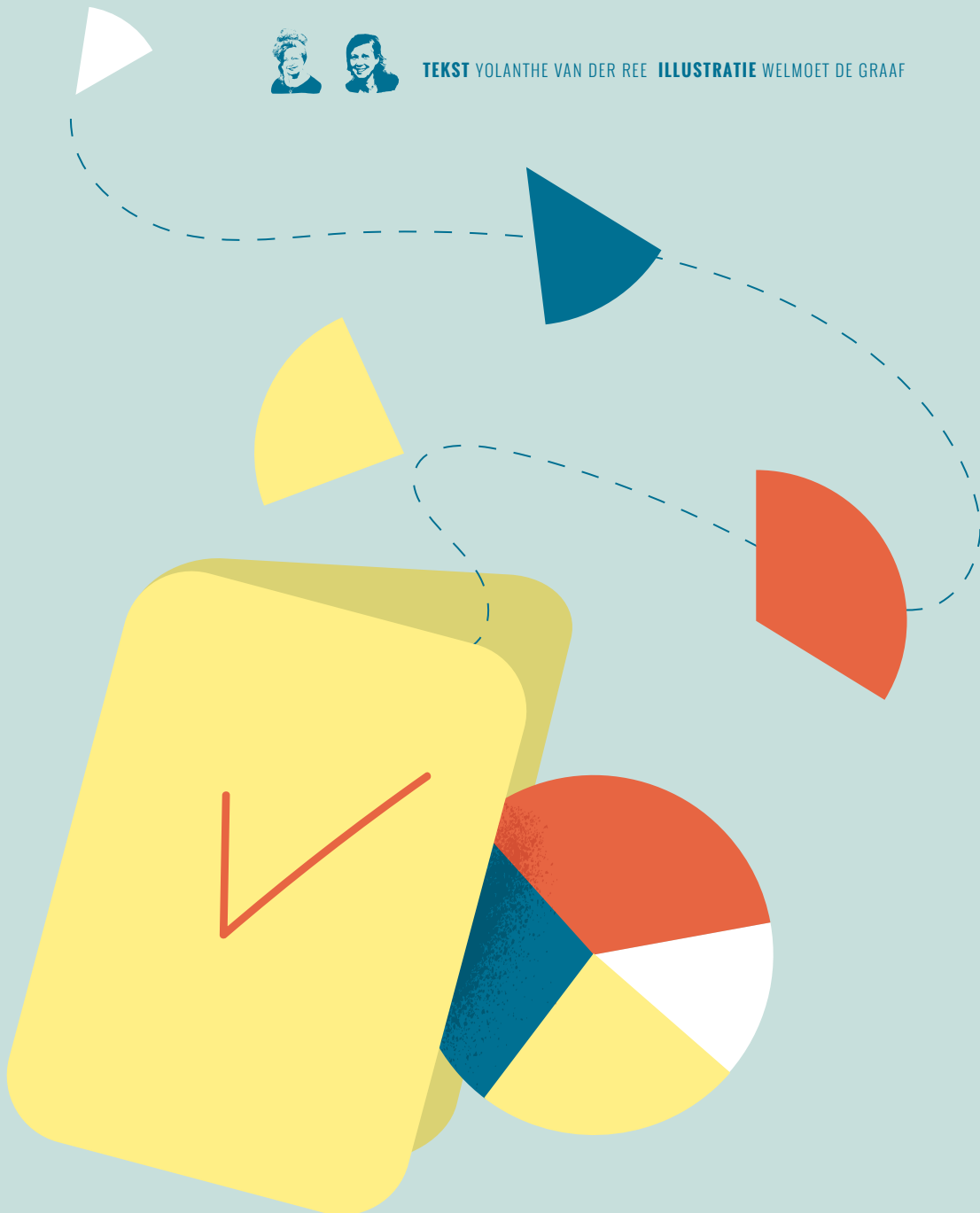
‘Wat ik voor jongeren nog meer zou kunnen betekenen. Je hoort de laatste tijd veel over de toegenomen mentale druk die jongeren ervaren, die soms zelfs kan leiden tot burn-outs, depressies of andere psychische klachten. Ook dit kan hun schoolgang in de weg zitten. Mensen vinden het vaak moeilijk om hierover te praten en vinden daardoor niet altijd op tijd de juiste hulp. Ik zet me graag in om deze onderwerpen bespreekbaar te maken en om te kijken hoe we kunnen bijdragen aan het verminderen van de negatieve gevolgen hiervan.’

Zonder diploma aan het werk?

Via EVC alsnog een startkwalificatie

TEKST YOLANTHE VAN DER REE ILLUSTRATIE WELMOET DE GRAAF

Veel jongeren gaan zonder diploma aan het werk. Terug naar school om alsnog een startkwalificatie te halen, is voor de meesten geen optie. Zonde, meent de gemeente Haarlem. De carrièrekansen zijn zoveel groter mét diploma. En dus onderzocht het Leerplein Haarlem de mogelijkheid via de EVC-route (Erkenning van Verworven Competenties) jongeren alsnog aan een startkwalificatie te helpen. Met succes, in de pilot hebben inmiddels tien jongeren het traject met succes doorlopen.

Tabolien Jorritsma is RMC-trajectbegeleider/Jobcoach en begeleidt jongeren richting arbeidsmarkt. Met haar collega's signaleerde zij dat een groep jongeren zonder diploma aan het werk ging. 'Wat opvalt in gesprekken met jongeren is het kortetermijndenken: "ik heb nu een baan en een lekker inkomen dus waarom zou ik weer teruggaan naar school?". Dat is het gegeven.' Via collega's kwam Jorritsma echter ook jongeren op het spoor die alsnog graag een startkwalificatie zouden willen halen. Als mbo-bbl geen optie bleek, werd gekeken of de jongere voldeed aan de criteria voor EVC. Motivatie staat hierin met stip op 1.'

Het traject

Jongeren die zich willen kwalificeren op minimaal mbo-2 niveau en zicht willen krijgen op hun competenties en ontwikkelmogelijkheden, komen in aanmerking voor een EVC-traject. Jorritsma doet de intake met de jongere. Ze bepaalt eerst welke

kwalificatie hij of zij mogelijk kan behalen vanuit opgebouwde competenties in het vakgebied. Vervolgens kijkt ze welke competenties uit het kwalificatiedossier nog missen. Die kan de jongere dan in het werk of via een stage alsnog ontwikkelen. Het verslag dat zij maakt van deze intake gaat naar het EVC-centrum dat Haarlem inhuurt voor het EVC-traject. Gekozen is voor een EVC-centrum dat ervaring heeft met specifieke doelgroepen. Jorritsma: 'Zij focussen niet alleen op het portfolio; het gesprek staat in hun aanpak centraal. Naast vaktechnische competenties worden ook beroepsoverstijgende, generieke vaardigheden gehonoreerd. Deze zijn medebepalend voor de huidige en toekomstige inzetbaarheid van een jongere.'

'De assessoren geven ook een niveaubepaling van de jongere en de groeimogelijkheden voor de toekomst'

Voor het eigenlijke EVC-onderzoek voeren twee assessoren van het EVC-centrum een gesprek met de jongere en de werkgever. Jorritsma: 'In het gesprek geeft de werkgever aan of hij de werkzaamheden die bij de functie horen aan de jongere durft toe te vertrouwen. Ook schetst hij de groeimogelijkheden voor

De eerste groep jongeren die via EVC een startkwalificatie heeft gehaald, kreeg het certificaat uit handen van de wethouder. Tabolien Jorritsma 2e van links, Brian Bouwens 5e van links FOTO: GEMEENTE HAARLEM

'Het leek me handig m'n niveau-2 te halen. Je weet nooit of ik het in de toekomst nog nodig heb'

de jongere. Als de assessoren voldoende beeld hebben van de mogelijkheden en de grenzen van een jongere, stellen zij een ervaringscertificaat op. Daarin staat onder meer een beschrijving van alle werkprocessen die horen bij het functieprofiel en de mate waarin de jongere die processen beheerst. Daarnaast geven de assessoren een niveaubepaling van de jongere en de groeimogelijkheden voor de toekomst.'

Twee routes

Om vervolgens gekwalificeerd te worden, zijn er twee mogelijke routes. De arbeidsmarktroute die leidt naar een vakbekwaamheidsbewijs. Dit bewijs wordt geregistreerd bij een Kenniscentrum EVC waar werkgevers het ook kunnen inkijken. De tweede route is de onderwijsroute die leidt naar een diploma. De jongere maakt dan ook reken- en taaltoetsen. Jongeren die graag een vervolgstudie willen doen kiezen voor deze route, de meeste andere kiezen voor de arbeidsmarktroute om gekwalificeerd te worden.

Jorritsma noemt het voorbeeld van een jonge moeder van 22. 'In haar vorige woonplaats was ze bijna klaar met de opleiding Verzorgende IG. Helaas waren daar geen bewijsstukken meer van te vinden bij het betreffende ROC. We hebben toen een stageplek gezocht in een zorginstelling en hebben opdrachten voor haar geschreven die ze binnen het werkend leren moest uitvoeren. Ze werd daarin begeleid door ons vanuit RMC en door een stagebegeleider van de zorginstelling. Toen ze voldoende portfoliostukken had opgebouwd, ging het EVC-traject van start. De stageplek was inmiddels omgezet in een werkplek en de uitkering was gestopt. Kinderopvang was geregeld via de afdeling Sociale Zaken van de gemeente. In het werk kon zij verder werken aan ontbrekende competenties. Inmiddels heeft zij via de pilot haar startkwalificatie Verzorgende IG gehaald en werkt ze alweer een tijdje naar volle tevredenheid in de zorginstelling.'

Toch een startkwalificatie

Brian Bouwens is 19 jaar. Hij is een van de jongeren die via een EVC-traject alsnog een startkwalificatie heeft gehaald. Zijn mbo-2 opleiding heeft hij voortijdig verlaten en sindsdien is hij fulltime aan het werk in het Albert Heijn-filiaal van zijn vader. Al sinds zijn twaalfde is hij regelmatig in de winkel te vinden. 'Ik heb geen zitvlees en kan me slecht concentreren als iets me niet echt interesseert', zegt hij zelf. 'Bovendien dacht ik dat ik er zonder school ook wel zou komen en dat denk ik eigenlijk nog steeds. En toch leek het me handig m'n niveau-2 te halen. Je weet nooit of ik het in de toekomst nog nodig heb. Ik heb eerst een intake gehad met Tabolien Jorritsma van de gemeente en daarna heb ik twee mensen van het EVC-traject een rondleiding gegeven in de winkel. Ik moest laten zien in een portfolio welke werkzaamheden ik allemaal doe in de praktijk. We bedachten dat te doen in een PowerPointpresentatie. Dat is heel goed gegaan. Ik heb er twee gemaakt en kon in het gesprek vertellen wat ik allemaal doe. En dat bleek voldoende voor Verkoopmedewerker niveau 2.'

Ondertussen heeft Brian niet stilgezeten. Sinds twee jaar heeft hij in december een oliebollenkraam op de stoep van de Albert Heijn. Vrienden en vriendinnen doen de verkoop en Brian rijdt heen en weer met verse aanvoer. En daar bleef het niet bij. In de aardbeientijd verkoopt hij in de kraam aardbeien en in de kersentijd kersen. De handel loopt zo goed dat Brian een bedrijf heeft opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel: Bouwens Levensmiddelen. Bij Albert Heijn is hij inmiddels verantwoordelijk voor het openen en sluiten van de winkel en voor de aansturing van het team dat de kassa draait en de winkel bevoorraadt.

Meer informatie

Informatie over de inzet van EVC via Tabolien Jorritsma, t.jorritsma@haarlem.nl

JEUGDVOLGSYSTEEM

MAATWERK IS STANDAARD.

In het Jeugdvolgsysteem (JVS), een doorlopend cliëntdossier, staat de jongere van 0 tot 28 centraal. Het JVS is een gebruiksvriendelijk systeem dat u helpt uw dossiers op een eenvoudige wijze te registreren en te bevragen. Met het JVS wordt u in staat gesteld om overal uw werkzaamheden uit te voeren.

Door onze certificeringen blijven we voldoen aan de steeds strenger wordende veiligheids- en privacy-eisen. Zo leveren we als eerste in onze markt een two-factor authentication oplossing waarmee inloggen een stuk veiliger wordt.

Het JVS focust naast veiligheid en gebruikersgemak ook op het verzamelen van gegevens. Metaobjects doet meer voor u dan alleen het leveren van een handig cliëntvolgsysteem voor leerplicht en RMC. Zo bieden wij verschillende instrumenten die u op eenvoudige wijze inzicht geven in de problematiek rondom

o.a. thuiszitters, VSV-ers, en jongeren in een kwetsbare positie en die u daarmee helpen om te focussen op het bereiken van uw doelstellingen.

Door goed naar onze gebruikers te luisteren zijn we in staat gebleken altijd up-to-date te blijven als de wereld om ons heen verandert. Met de uiterst configureerbare software van Metaobjects bent u verzekerd van een partner die u blijvend op maat ondersteunt.

“De verschillende dashboards geven een duidelijk beeld van de huidige stand van zaken. De interactieve versie nodigt uit om door te klikken en zo aan de slag te gaan met zaken die opvallen en aandacht behoeven.”

- Doke de Jong, gemeente Haarlemmermeer -

JEUGDVOLGSYSTEEM

WAT JVS U BIEDT.

- Leerplicht-administratie
- RMC-administratie
- Kwetsbare jongeren in beeld
- Thuiszitters in beeld
- Sluitende aanpak
- Jongerenloket
- Leerlingenvervoer
- Interactieve dashboards

CONTACT

MEER WETEN?

Nieuwsgierig geworden? Bezoek dan de website www.metaobjects.nl. Voor nadere informatie of een demonstratie bel ons kantoor of stuur een mail.

T: 040-750 16 16
E: info@metaobjects.nl

Metaobjects Benelux B.V. | Telefoon: 040 – 750 1616 | E-mail: info@metaobjects.nl | www.metaobjects.nl | Adres: Lichttoren 32, 5611 BJ Eindhoven

DAAN STAAT VOOR EEN WERELD VOL **LEUKE** BANEN EN GELOOFT IN **UITMUNTEND** WERKGEVERSCHAP

WIL JIJ KENNIS MAKEN MET EÉN VAN ONZE **INTERIM LEERPLICHTAMBTENAREN** EN/OF **RMC TRAJECTBEGELEIDERS** TER ONDERSTEUNING VAN JULLIE TEAM?

OF BEN JIJ JUUST OP ZOEK NAAR EEN **LEUKE** NIEUWE WERKGEVER EN WIL JE JE AANSLUITEN BIJ ONS **GEDREVEN** TEAM VAN **LEERPLICHTAMBTENAREN**?

NIEUWSGIERIG GEWORDEN?
NEEM CONTACT OP MET ROBBERT
06-28154907

**SPV - sterk
in opleidingen
voor Leerplicht
en RMC**

*Opleidingen in Landelijk
Kwaliteitsregister
Leerplicht RMC*

**Leergang
Leerplicht/RMC**

De meest complete en actuele
opleiding voor leerplicht-
ambtenaren en medewerkers RMC

- Module 1: Wet- en regelgeving, start 18 september 2018
- Module 2: Het netwerk in beeld, start 15 januari 2019
- Module 3: Methodisch handelen, start 4 april 2019

Leerplicht Basisopleiding, start 27 september 2018 of 5 maart 2019

NIEUW

Bewust omgaan met social media voor leerplicht/RMC
Omgaan met hoogbegaafdheid bij leerplicht

Meer informatie vindt u op www.spv.nu. U kunt ook contact opnemen met Nienke Scheltens via tel. 0578 573703 of via e-mail n.scheltens@spv.nu.

Doorlopend aanbod
van modules van
de Permanente Her-
en Bijscholing voor
domein III.

Bestuursacademie Nederland

Opleiding in het sociaal domein volgen?

Flexibel en effectief inspelen op veranderingen in het sociaal domein? Zorg dat u op de hoogte blijft van alle ontwikkelingen in uw vakgebied.

Van training tot MBO, HBO of Master. In onze opleidingen staat altijd de praktijk centraal.

Leren van en met elkaar doet u bij Bestuursacademie Nederland.

Met specialisaties in:

JEUGDZORG

SOCIAAL DOMEIN

WERK EN INKOMEN

LEERPLICHT

WELZIJN

WMO

Bereid u voor op de toekomst.
Schrijf u snel in!

www.bestuursacademie.nl

KORT

Opening mbo-jaar 2018/2019

Voor het eerst ook een echt feestelijke en trotse opening van het mbo-jaar. Op 27 augustus jl. opende Koning Willem Alexander in Tilburg met een enthousiaste toespraak het schooljaar voor 500.000 studenten. Uit zijn toespraak:

'Een half miljoen mbo-studenten gaan vanaf vandaag weer aan de slag. En dat is van nationaal belang. Want het zijn de mbo-ers die Nederland laten draaien. Mbo'ers zorgen dat we een dak boven ons hoofd hebben en dat we droge voeten houden in de polder. Ze ontwikkelen onze software en verkopen ons de hardware. Ze zijn de handen aan het bed, de voeten op het gaspedaal, de ogen en oren in de wijk. Ze leggen windparken aan, sturen robots aan, runnen restaurants en ontwerpen onze kleding. Ze knippen ons en vertellen ons vriendelijk dat moeilijk haar niet bestaat. Ze helpen ons om gezond en fit te blijven. En ze organiseren ook nog onze favoriete festivals. Iedere mbo-er die hier in Tilburg en waar ook in Nederland enthousiast begint aan een nieuw studiejaar, mag dan ook trots zijn. Want laat dit duidelijk zijn: wij hebben jullie keihard nodig.'

'Want laat dit duidelijk zijn: wij hebben jullie keihard nodig.'

Verbeterde Meldcode

De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is verbeterd en aangescherpt. Gebruik van de vernieuwde meldcode is met ingang van 1 januari 2019 verplicht.

In de meldcode is nu voor alle beroepsgroepen, dus ook voor leerplicht en RMC, een afwegingskader opgenomen om de beslissing al dan niet te melden bij Veilig Thuis te ondersteunen. Het doel is om slachtoffers beter en eerder in beeld te hebben, sneller te kunnen helpen en de veiligheid beter te kunnen monitoren over langere tijd. Met online scholing van Augeo leren professionals kindermishandeling en huiselijk geweld signaleren en leren zij wat zij met hun zorgen kunnen doen volgens de meldcode. Ook lanceert Augeo dit najaar gratis korte opfrimodules over de verbeterde meldcode en het afwegingskader. **Meer informatie:** www.augeo.nl/meldcode

Pilot opgave artikel 25

Zou het niet handig zijn als de artikel 25 gegevens voor de leerplichttelling al zijn ingevuld vanuit centrale landelijke registers? Ingrado start dit najaar een pilot om dit te onderzoeken. Deelnemen aan de pilot? Inschrijven kan tot eind september 2018. Het doel van de pilot is tweeledig. Ten eerste willen we toetsen of de artikel 25 rapportage 'oude stijl' vervangen kan worden door een rapportage waarbij gegevens uit centrale landelijke registers komen. Ten tweede willen we meer inzicht krijgen in de oorzaken van de verschillen in gegevens uit gemeentelijke administratie en landelijke registers.

Deelnemende gemeenten aan de pilot krijgen een (gedeeltelijk) voor-ingevulde artikel 25 rapportage aangeboden. De gegevens die al zijn ingevuld komen uit de centrale registers van DUO. Denk hierbij aan absoluut verzuim, relatief verzuim, langdurig relatief verzuim en vrijstellingen.

Let op: bij deelname aan de pilot moet u ook de 'reguliere' artikel 25 rapportage (het Excel-sheet van DUO) bij DUO aanleveren.

Er is geen maximaal aantal deelnemers aan de pilot en inschrijven kan tot eind september. Aanmelden kan via [Elma Wesselink, e.wesselink@ingrado.nl](mailto:Elma.Wesselink@ingrado.nl)

Privacy App Jeugd

De Privacy App Jeugd voor jongeren en professionals in de jeugdhulp en jeugdbescherming is volledig vernieuwd. De informatie is nu helemaal aangepast aan de nieuwe Europese wetgeving rond privacy. Daarnaast is er informatie toegevoegd voor nieuwe categorieën professionals. De Privacy App Jeugd is te vinden op www.jeugdconnect.nl/privacy en is een initiatief van 20 branche- en beroepsorganisaties in de jeugdhulp en jeugdbescherming.

De eerste versie van de Privacy App Jeugd werd gelanceerd op 27 oktober 2017. Deze bevatte nog uitsluitend informatie voor de jongeren zelf. Zij vinden in de app antwoord op vragen als 'Wat mag mijn hulpverlener doorvertellen aan andere hulpverleners of aan mijn ouders?' In januari werd informatie toegevoegd voor jeugdhulpverleners. En nu dus ook voor jeugdbeschermers, medewerkers in de jeugd-GGZ, jeugd- en huisartsen, medewerkers van wijkteams en Centra voor Jeugd en Gezin, sociaal werk en medewerkers van gemeentelijke jeugdteams. Zij vinden in de app informatie als 'Welke informatie mag ik wanneer delen met andere professionals?' 'Wat mag ik aan ouders van een jeugdige vertellen?' en 'In welke situaties mag ik een melding doen bij Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming of in de Verwijs Index Risicjongeren?'

In elk nummer een bonte verzameling (verenigings) nieuws onder de noemer KORT. Heeft u een bijdrage voor deze rubriek? Mail deze naar info@ingrado.nl

Ingrado Magazine

#35, september 2018

Tekst **Susan de Boer, Ronald Buitelaar, Yolande van der Ree, Sep Schaffers, Peter Zunneberg**

Eindredactie **Yolande van der Ree**

Fotografie **Henk Boudewijns, Hollandse Hoogte/Bert Verhoeff, Ernest Selleger, Peter Zunneberg**

Illustratie **Welmoet de Graaf**

Ontwerp en opmaak **hollandse meesters**

Druk **Libertas Pascal**

Redactieadres

Ingrado

Hofplein 20

3032 AC Rotterdam

T 085 049 51 70

info@ingrado.nl

Als u teksten uit deze uitgave wilt overnemen, neem dan contact op met de redactie van Ingrado Magazine via info@ingrado.nl.

www.ingrado.nl

Deze publicatie werd mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

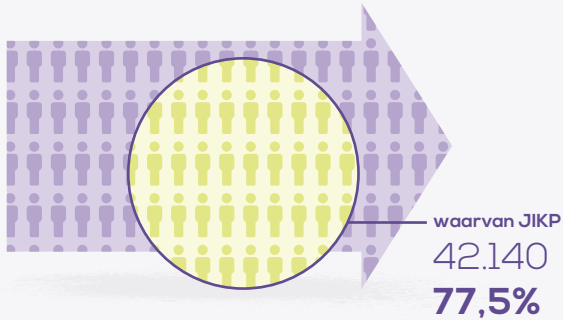
Jongeren in kwetsbare positie (JKP)

Betreft jongeren tot 23 jaar die in schooljaar 2016/2017 uitstroomden, of doorstroomden naar mbo niveau-1 of -2 vanuit pro, vso uitstroomprofiel arbeidsmarkt of vervolgonderwijs, vmbo-basisberoepsgerichte leerweg of mbo-1

Door- en uitstroom JIKP

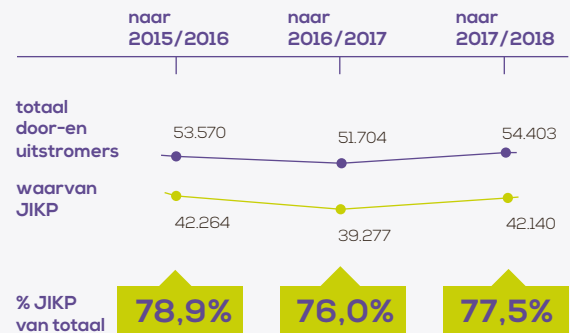
Van 2016/2017 naar 2017/2018

totaal door- en uitstromers 54.403

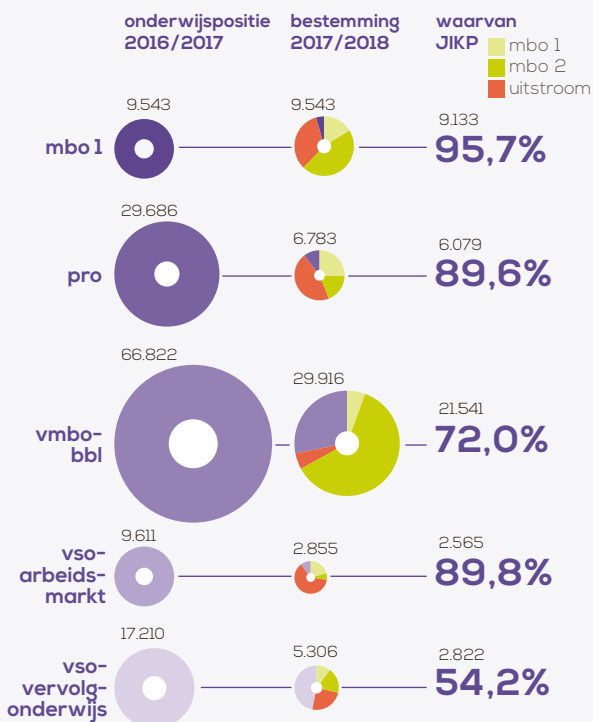
Landelijke door- en uitstroom

Trend over drie schooljaren

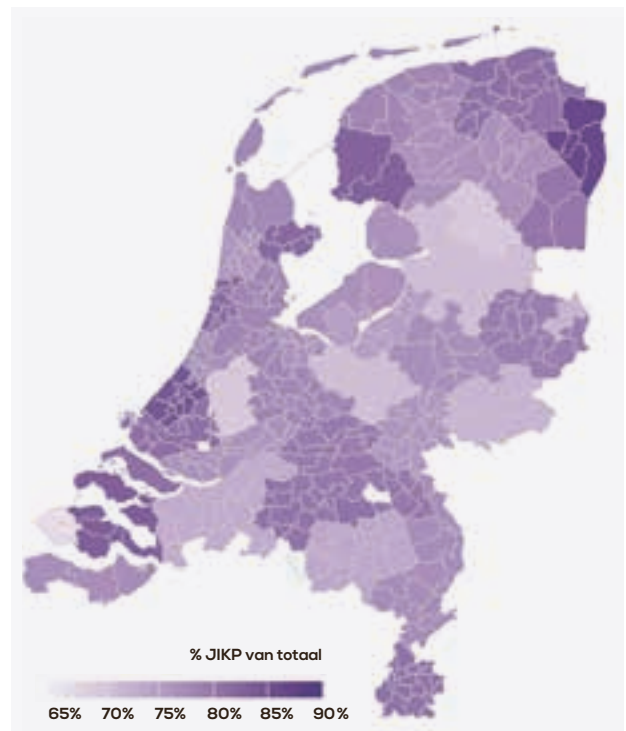
Landelijke door- en uitstroom per onderwijssoort

Van 2016/2017 naar 2017/2018

Door- en uitstroom JIKP per RMC-regio

Percentage door- en uitstroom JIKP van 2016/2017 naar 2017/2018

BRON: DUO/OCW (BRON)

